

ŠALEŠKI TRUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

15. november 1968 — Leto IV. št. 19 (81) — Cena 0,30 dinarjev — Poština plačana v gotovini

V RAZPRAVI JE VOLILNI PRAVILNIK

Občinske družbeno-politične organizacije te dni razpravljajo o osnutku volilnega pravilnika, ki določa priprave, organizacijo in izvedbo volilnih priprav za volitve odbornikov in poslancev. Dokončno bo volilni pravilnik sprejela občinska konferenca SZDL Velenje na eni izmed prihodnjih sej.

V skladu z ustavo in republiškim pravilnikom določa naš volilni pravilnik postopek in način delovanja organizacije Socialistične zveze v pripravah na skupščinske volitve, ki naj zagotavljajo demokratičnost in javnost delovanja vseh organiziranih subjektivnih sil, zlasti pa spodbuja takšno družbeno-politično delovanje, ki jim kar najbolj omogoča uresničevanje njihovih ustavnih, zakonskih in samoupravnih pravic neposredno in prek njihovih organizacij, društev in združenj.

Občinska organizacija SZDL Velenje prevzame kot nosilec in organizator družbeno-politične aktivnosti ob volitvah in kot temeljni nosilec predlaganja in ugotavljanja kandidatov za odbornike in poslance javne obveznosti in pristojnosti, ki jih definira v pravilniku.

Po določilih pravilnika se ravna tudi vse druge družbeno-politične organizacije, društva in združenja občanov, ki se vključujejo v priprave in izvedbo skupščinskih volitev.

Pri svojem delovanju, organiziranju in usmerjanju družbeno-političnih in kadrovskih priprav na volitve organizira občinska organizacija SZDL Velenje ob aktivni udeležbi sindikalne organizacije (podružnice) take oblike družbeno-političnih aktivnosti, ki omogočajo delovnim ljudem in občanom najširšo pobudo in neposredno udeležbo pri obravnavanju in podajanju predlogov za ugotavljanje kandidatov za odbornike in poslance.

Pri tem SZDL zagotavlja širok družbeni dogovor o merilih za kandidiranje, ki slonijo na analizah dela in bodočih nalogah skupščin vseh družbeno-političnih skupnosti, seznanja volilce s predlogi za kandidate ter omogoča vsem sprejetim kandidatom njihovo

družbeno-politično aktivnost. SZDL organizira in usmerja politične priprave za volitve tako, da pri predlaganju kandidatov sodeluje kar najširši krog volilcev in da se v političnih pripravah čimbolj uskladijo in povežejo interesi različnih družbenih skupin in struktur in da se na kandidacijskih konferencah SZDL izberejo taki kandidati, ki ustrezajo dogovorjenim merilom in so garant za uspešno delo skupščin.

Delovanje SZDL in vseh drugih družbeno-političnih organizacij, društev in združenj občanov v pripravah na skupščinske volitve je javno.

Nosilci političnih priprav na volitve so občinska konferenca SZDL, krajevne organizacije SZDL in občinski sindikalni svet s sindikalnimi podružnicami ter druga vodstva družbeno-političnih organizacij, društev in združenj občanov. Politčno-operativne, kadrovske in druge tekoče naloge ter opravlja v volilnih pripravah opravlja volilna komisija pri občinski konferenci SZDL.

V drugem delu osnutka volilnega pravilnika je predvidena družbeno politična dejavnost ob kandidacijskih zborih SZDL. Predvideno je, da se na naj na podlagi širokih razprav o aktualnih družbenih problemih formirajo kriteriji in merila za zbiranje možnih kandidatov za odbornike in poslance. Na teh razpravah za možne odbornike in poslanske kandidate zbirajo predloge in mnenja.

V osnutku pravilnika pa sta napisani dve različni varianti (nobena še ni omenjena) o volitvah delegatov za občinsko in medobčinsko kandidacijsko konferenco:

I. varianta: Na zborovanjih občanov, delovnih ljudi in članov organizacij in društev vo-

lijo prisotni po ključu, ki ga določi pravilnik, delegate za občinsko (občinske) in medobčinsko (medobčinske) kandidacijske konference.

II. varianta: Na zborovanjih občanov in delovnih ljudi ter članov organizacij in združenj občanov, ki se zbere z namenom, da bi razpravljali ter določili možne kandidate za odbornike skupščine, izvolijo tudi delegate za občinsko (občinske) ali medobčinsko (medobčinsko) kandidacijsko konferenco.

Delegati za občinsko (občinske) ali medobčinsko (medobčinske) kandidacijsko konferenco so zastopniki sredine, ki jih je delegirala in imajo vsi enake pravice in dolžnosti ter so politično odgovorni za svoje delovanje v celotni volilni dejavnosti.

Volilna komisija pri občinski konferenci SZDL spremlja potek vseh predkandidacijskih zborovanj občanov, delovnih ljudi in članstva organizacij ter sprejema in registrira utemeljene predloge za možne kandidate za odbornike in poslance. Od predlaganih možnih poslanskih kandidatov dobi predhodno soglasje k možni kandidaturi.

Potrebno soglasje od predlaganih možnih kandidatov za odbornike občinske skupščine dobijo vodstva KO SZDL in sindikalne podružnice v delovnih organizacijah.

Volilna komisija pred sejo kandidacijske konference javno objavi preko Šaleškega rudarja imena možnih kandidatov, ki so pristali na kandidature.

Ko je predlaganje možnih kandidatov s strani širokega kroga občanov končano, skliče predsednik konference SZDL sejo kandidacijske (kandidacijskih) konference.

Kandidacijske konference SZDL določajo kandidate vseh zborov zvezne in republiške skupščine. Kandidacijske konference morajo biti sestavljene tako, da se z njimi zagotavlja vpliv občanov in njihovih družbeno-političnih in drugih organizmov pri določanju kandidatov.

(Dalje na 2. strani)

PROSLAVILI SO SVOJ DAN

Mednarodni dan gluhih so letos praznovali v Kopru. Na tej priložnosti so bili člani ZGS iz velenjske občine, ki so tekmovali v šahu in streljanju ter dosegli dobre uspehe.

V mestnem gledališču v Kopru, kjer je bila osrednja prireditel, so v programu sodelovali tudi člani iz Velenja in Mozirja in pripeli spominski trak na prapor, ki ga je razvila osnovna organizacija gluhih v Kopru.

Upravni odbor osnovne organizacije gluhih iz Soštanja pa je pred nedavnim priredil za svoje člane izlet na Šmihel nad Mozirjem. Predsednica Erika Grobelnik je pripravila poročilo o delu in o pomenu praznovanja mednarodnega dneva gluhih. Nazaj grede pa so se člani ustavili v Mozirju in v hotelu prebili nekaj prijetnih uric.

Rudi Bolha

AMATERJI RAZSTAVLJAJO V ŠMARTNEM OB PAKI

Skupina 13 likovnih amaterjev iz velenjske občine razstavlja svoja dela v klubu v Smartnem ob Paki. Razstava je pestra, saj so ustvarjalci razstavili olja, akvarele in tudi kiparske stvaritve. Prebivalcem iz Smartnega ob Paki pa so se predstavili Jože Svetina, Vlado Valenčak, Mirko Modrijan, Jože Napotnik, Ivan Pepelnik, Arpad Salamon, Aristid Zornik, Mišo Skornšek, Marjan Pusovnik, Jože Kaker, Tone Herman, Milojko in Tine Kumer.

Na otvoritvi, ta je bila prejšnji teden, se je zbralo precejšnje število domačinov, ki so bili veseli, da umetniki — amaterji razstavljajo v njihovem kraju. Navzoči pa so bili tudi podpredsednik velenjske skupščine Drago Tratnik, republikanski poslanec Lojze Napotnik, predsednik občinske zveze kulturno prosvetnih organizacij Stane Zula in drugi. Ko je Franjo Karažinec, predsednik prosvetnega društva Smartno ob Paki, pozdravil razstavljalce in obiskovalce, je povedal, da bodo v njihovem klubu še priredili likovne razstave. Čeprav je kraj majhen, si prebivalci vendarle želijo, da bi bili večkrat deležni podobnega kulturnega užitka.

V klubu smo se pogovarjali z nekaterimi amaterji — razstavljalci, ki so bili prisotni na otvoritvi. Jože Svetina iz Zavodenj je imel 10 samostojnih razstav in je že pravi veteran med ostalimi razstavljalci. O razstavi in amaterski dejavnosti je dejal: »S posebnim zadovoljstvom sem dal na voljo svoje slike, ker je razstava v vašem okolju. Razstava je pomembna tudi zavoljo tega, ker razstavljata

kar dva domačina, Napotnik in Modrijan. Priredili bomo še več razstav v drugih okoliških krajih občine.«

»Menim, da je prav, da se amaterski ustvarjalci srečujemo na podobnih razstavah,« je dejal Tone Herman iz Soštanja. »Tako se spoznamo in eden drugega dopolnjujemo.«

Vlado Valenčak iz Velenja pa je povedal, da ne rabijo posebno sekcijo, ki bi združevala amaterje. »Vsakdo se naj samostojno razvija, ker v ustvarjanju tudi amaterji izražajo svoje občutke in hopenja. Prav pa je, da skupaj nastopamo na razstavah. Tako razstavljena dela pridobijo na vrednosti.«

»Upam, da si bo naša razstavljena dela ogledalo več ljudi, kot jih je bilo navzočih na otvoritvi,« je povedal Mirko Modrijan iz Smartnega ob Paki. Kljub temu pa je z razstavo zadovoljen.

Jože Napotnik je v Smartnem ob Paki že razstavljal. Z amatersko likovno dejavnostjo se ukvarja 15 let. Kakšno mnenje ima o sedanjih razstavah? »Nivo razstave v našem klubu, je primeren za ljudi, ki živijo na podeželju. Vsaka slika je razumljiva, vsaka razstavljena plastika dostopna.«

Aristid Zornik je predavatelj na velenjski gimnaziji in slika že od rane mladosti. Njegov brat je akademski slikar, sam pa ustvarja zavoljo osebnega razvedrila. »Pozabiti ne smemo, da je tudi ljudska umetnost vredna ogleda. To je moje vodilo, zato kot amater tudi večkrat razstavljam.«

Z leve na desno: VLADO VALENČAK, TONE HERMAN, MIRKO MODRIJAN, JOŽE NAPOTNIK IN JOŽE SVETINA

Novo obeležje Kajuhu

V OKVIRU PRAZNOVANJA OBCINSKEGA PRAZNIKA SO ODKRILI MED DRUGIM TUDI SPOMINSKI KAMEN V SENTVIDU PRI ZAVODNJI, KJER JE PRI ZLEBNIKOVI DOMAČIJI FEBRUARJA, LETA 1944 PADEL PARTIZANSKI PESNIK KAJUH.

Poleg številnih vaščanov Zavodenj in okolice, so se svečanosti udeležili zastopniki občinske skupščine, občinskega odbora ZJB NOV ter nekaj preživelih borcev XIV. divizije, ki so se tistega usodnega dne zadrževali v tem kraju.

Spominski kamen ima obliko piramide s posveti-

lom padlemu pesniku in z njegovim verzom, s katerim je v času težkih dni pozival ljudstvo na upor. Sicer je na Zlebnikovi hiši že bila svoj čas odkrita spominska plošča, toda spričo adaptacijskih del na hiši in neprimerne lege obeležja, ni več ustrezala pomenu, za kar je bila odkrita. Nova

lokacija spominskega kamna je nekaj metrov pod hišo, kjer je Kajuh padel. S tega mesta je obeležje vidno iz Zavodenj in iz doline pod njim.

Svečanost je bila združena z lepim kulturnim programom in je minila v slikovitem jesenskem vzdušju. Občinski odbor, kot tudi krajevna organizacija, sta se s tem še enkrat odločila spomenu padlega rojaka, heroja Kajuha.

S. V.

SPREJELI BOMO CICIBANE

Bliža se 29. november, 25. obletnica ustanovitve AVNOJ. Takrat bomo praznovali rojstni dan naše socialistične republike. Povsod bodo vihrale zastave in slišala se bo pesem.

Pionirji z osnovne šole Gustava Šiliha se skrbno pripravljamo na to proslavo. V svoje vrste bomo sprejeli 120 cicibanov. Zanje je to pomemben dan, saj bodo stopili v organizacijo, ki je nastala že med vojno in združuje vse otroke Jugoslavije. Spomnili se bomo zgodovinskih dogodkov v Bihaču in Jajcu, ker je prav tam bilo rečeno, da se mora mladina Jugoslavije povezati, kajti le tako bo obvladala enotnost med jugoslovanskimi narodi.

Poleg teh priprav pa se trudimo, da bi v naše delo pritegnili starše. Radi bi ustanovili pionirski starešinski svet,

Pionirji iz pionirskega oddreda Ivana Kovačiča-Efenka bodo letos svečano sprejeli nove člane v pionirsko organizacijo

ki bi pomagal in svetoval pri našem delu. Nekaj staršev se je že odzvalo naši želji. Z našim delom želimo seznaniti čim več staršev, zato upamo, da bodo z razumevanjem podprli našo organizacijo; prav tako prosimo za sodelovanje tudi ostale organizacije v Velenju.

Tudi letos bodo dobili cicibani ob sprejemu čepice, rutice, značke, izkaznice in pravila ZP, zato se priporočamo za denarno pomoč.

Proslavo 25-letnice AVNOJ bomo imeli v nedeljo 24. 11. m., v domu kulture v Velenju. Na ta dan bomo sprejeli tudi cicibane, ki jih bomo ob koncu sprejema pogostili ter jim podarili še spominske fotografije in knjige.

Za PO poročajo: Brina Kovač, Eta Gaberšek in Anda Ambrožič.

NADALJEVANJE S 1. STRANI

V RAZPRAVI JE VOLILNI PRAVILNIK

Kandidate za odbornike občinske skupščine pa določajo za občinski zbor zbori volivcev, ki jih na terenu organizirajo KO SZDL in za zbor delovnih skupnosti zbori delovnih ljudi, ki jih organizirajo sindikalne organizacije v delovnih organizacijah.

O delovanju kandidacijske konference SZDL so v osnutku pravilnika določene tri variante:

VARIANTA A:
Kandidacijska konferenca SZDL deluje za območje volilne enote za posamezni zbor skupščine, republike in zveze.

VARIANTA B:
V občini deluje temeljna kandidacijska konferenca, ki določi kandidate za zbor narodov in vse zore republiške skupščine. Ta konferenca delegira po ključu določeno število delegatov za medobčinsko kandidacijsko konferenco.

VARIANTA C:
V občini delujeta dve kandidacijski konferenci:

a) kandidacijska konferenca, ki predlaga kandidate za zbor narodov, za republiški zbor in zbor komun republiške skupščine. Ta konferenca izbere iz svojih vrst po ključu določeno število delegatov za medobčinsko kandidacijsko konferenco, ki določi kandidate za zbor komun zvezne skupščine.

b) kandidacijska konferenca, ki določi kandidate za gospodarski, kulturno-prosvetni in socialno zdravstveni zbor republiške skupščine. Ta konferenca izbere iz svojih vrst po ključu določeno število delegatov za medobčinsko kandidacijsko konferenco (ali konferenco), ki določi (določajo) kandidate za enake zore v zvezni skupščini.

O delu kandidacijske komisije predvideva osnutek pravilnika še naslednje:

Sejo kandidacijske konference skliče po sklepu IO OK SZDL predsednik občinske konference SZDL in jo vodi do izvolitve delovnega predsedstva.

Na to konferenco je treba vabiti vse predlagane kandidate, ki so sprejeli kandidaturu.

Kandidacijska konferenca izvoli izmed prisotnih delegatov tri člansko delovno predsedstvo (predsednika in dva člana), ki vodi in usmerja delo konference in skrbi za pravičen in nemoten potek dela.

O seji kandidacijske konference se piše zapisnik, ki ga podpiše delovno predsedstvo in zapisnikar in velja kot uradni dokument v kandidacijskem postopku. Zapisnik je treba poslati državnim volilnim komisijam in občinski konferenci SZDL.

Izvršni odbor občinske konference SZDL poda za uvod v delo kandidacijske konference

poročilo o predhodni družbeno politični dejavnosti vseh sodelujočih, o številu predlaganih kandidatov in o rezultatih razgovorov za pridobitev predhodnega soglasja za kandidiranje.

Na kandidacijski konferenci enakopravno sodelujejo vsi izvoljeni delegati in predlagani kandidati, vendar slednji nimajo pravice glasovati o kandidatih. Kandidacijska konferenca posluša poročila ter mnenja, predloge in stališča govornikov.

O konkretno podanih predlogih za kandidate se na koncu razprave tajno glasuje. Vsak delegat ima en glas, glasuje pa lahko za poljubno (enega ali več). Delovno predsedstvo ugotovi rezultat glasovanja in objavi končni izid ter proglasi, kdo je sprejet kot kandidat.

Za kandidata se šteje vsak predlagani kandidat, ki je prejel več kot polovico glasov navzočih članov kandidacijske konference.

Sklepi kandidacijske konference se morajo čimprej objaviti v lokalnem listu Saleški rudar.

Za medobčinsko kandidacijsko konferenco izbere občinska kandidacijska konferenca iz svoje sredine skupino delegatov po ključu, ki ga določi pravilnik za medobčinsko kandidacijsko konferenco.

Delo kandidacijske konference je javno.

Na seji kandidacijske konference v občini, ki skupno z odborniki občinske skupščine verificira listo za zbor narodov, lahko sodelujejo člani republiške konference SZDL Slovenije, voljeni na območju velenjske občine, nimajo pa pravice glasovanja.

Ce kandidacijska konferenca v prvem sklicu ni sklepna, se ponovno skliče v roku do 7 dni.

Ce ob prvem glasovanju na seji kandidacijske konference nobeden od predlaganih kandidatov ni dobil potrebne večine (nad polovico prisotnih) se postopek predlaganja in glasovanja ponovi na isti seji kandidacijske konference.

Zapisali smo nekatera določila, ki jih predvideva osnutek volilnega pravilnika. Ta pravilnik bodo šele sprejeli na občinski konferenci SZDL, uporabljal pa se bo za pripravo in izvedbo skupščinskih volitev v letu 1969.

OBČANE VABIMO, DA POŠLJEJO PRIPOMBE IN PREDLOGE, KI JIH IMAJO NA OSNUTEK VOLILNEGA PRAVILNIKA, ČIMPREJ NA OBČINSKO KONFERENCO SZDL VELENJE.

SEZNAM TISTI, ki volijo delegate v kandidacijsko(e) konferenco(e)

VARIANTE št. delegatov
A B

Temeljna kandid. konf. v občini Dve kandid. konf. v občini
Spl. zbori Zbori del. s.

● Krajevne organizacije SZDL	25	30	20
● Delovne organizacije s področja:			
— gospodarstva	14	12	20
— prosvete in kulture	6	5	8
— zdravstva in soc. zavarovanja	3	2	4
— javnih služb	2	1	3
● Občinski sindikalni svet	4	4	4
● Občinska konferenca ZKS	3	3	3
● Občinski komite ZMS	3	3	3
● ZZB NOV	3	3	3
● Občinski odbor Rdečega križa	1	1	
● Občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij	1	1	
● Ob ZTK	1	1	
● Ob ZPM	1	1	
● Društvo upokojencev	1	1	
● Temeljna izobraževalna skupnost	1	1	
● Občinska gasilska zveza	1	1	
	70	70	70

KOLEKTIVA BAZENA IN VELME ZA ZDRUŽITEV VSE JE NARED ZA OH CET

Dobro pripravljena združitev je porok, da bodo v Velenju ustanovili močno enotno trgovsko podjetje

V Velenju so se pravočasno začeli zavedati, da so naloge sodobne trgovine večstranske. Urejevati mora tržišče, osredotočiti ponudbo in povpraševanje, povezovati potrošnja s proizvodnjo in biti pri vsem tem racionalna in gospodarna. Te naloge pa ne morejo izpolniti razdrobljena trgovska podjetja, ki niso kos sproščnemu tržišču.

Velenjski trgovski podjetji Bazen in Velma prodajata blago mešane stroke. Nastali sta pred leti pod različnimi pogoji. Obe sta razvijali enako poslovnost, s to razliko, da sta ustanovljali skoraj enake prodajalne v različnih krajih.

Najprej je nastalo trgovsko podjetje Bazen, leta 1951. Razvilo se je iz rudarskega magazina. Novo podjetje se je močno razmahnilo. Na novo so uredili poslovalnico Ljudski magazin, samopostrežnico, Sodobno opremo in Zibiko. Finančno pa se je Bazen okreplil, ko so pripojili poslovno enoto kurivo in gradbeni material. To je bilo leta 1965, po likvidaciji Veletrga.

Le sedem let kasneje so trgovine nekdanje kmetijske zadruge preusmerili in ustanovili v Velenju novo trgovsko podjetje Velmo. Podjetje je uredilo v središču mesta še veleblagovnico, preskrbovalnico in delikatno poslovalnico. Lansko leto pa so obnovili staro trgovino železnino in poslovalnico v Škalah. Prodajo so v letošnjem letu razširili tudi izven občine in ustanovili kar tri poslovne enote za prodajo kuriva in gradbenega materiala v Zagrebu, Somboru in Kraljevcu.

Obe velenjski trgovski podjetji sta sledili istim ciljem: v novem rudarskem mestu urediti sposobno trgovino, ki bo nudila meščanom dovoljno izbiro blaga. Zato sta tudi TP Bazen in Velma razvijali vsaka po svoje podobne trgovske lokale. Pri tem pa sta vsaka po svoje gospodarila in drobila sredstva, ki bi jih lahko koristneje uporabila pri novih naložbah.

Okoli Velenja so se začela pojavljati druga močnejša in bogatejša podjetja, ki bi rada osvojila dokaj donosno velenjsko tržišče. To je dokaz, da razdrobljeni in ločeni trgovski podjetji v Velenju nista zmogli v dovolj širni meri urediti v mestu preskrbo in zaježiti kupno moč domačih potrošnikov.

Zato so začeli ustanovljati močno trgovsko podjetje, ki bo zagotovilo dobro preskrbo

prelil v Velenje in so kmalu odstopili. Če bodo v Sošanju hoteli smotrno urediti dokaj slabo preskrbo in nekoliko modernizirati zastarele klasične trgovske lokale, bodo morali ob razmeroma dobro urejeni trgovini v sosednjem mestu in tudi drugod, slednjič vsaj pomisliti o smotnosti integracije obeh trgovskih podjetij v njihovem kraju.

Ker so v Sošanju odstopili od zamisli za skupno podjetje, so v Velmi in Bazenu nadaljevali s pripravami za združitev. Imenovali so posebno ko-

nagibov. Z združitvijo želijo ustvariti tudi nove pogoje dela in delitve. Večji dohodek mora sloneti na varčnem poslovanju, zniževanju poslovnih stroškov, boljši nabavi in organizaciji dela ter pravilni razporeditvi kadrov. Časnikarjem sta direktorja tudi povedala, da v združenem podjetju nihče ne bo ostal brez zaposlitve. Proučili bodo usposobljenost kadrov in izdelali dolgo-ročnejši program, da bi s sedanjimi zaposlenimi ustvarili večjo produktivnost.

Bazen in Velma se bosta

mopostrežnico v Pesju in adaptirati v starih stavbah novo samopostrežno trgovino v starem delu Velenja. Na Saleški cesti 22 bodo v bloku, kjer imajo sedaj skladišče za pohištvo, odprli novo prodajalno za elektroinstalacijski material. Poleg tega pa bodo v prodajalnah povečali specializacijo in ustanovili posebne oddelke za fotografske potreščine, športno opremo in drogerijsko blago.

S tem v zvezi pa bo začetna naloga v združenem podjetju okrepitev komercialne službe in v knjigovodstvu uvedba srednje mehanizacije. Izvedli bodo tudi nekatere organizacijske spremembe. Nova trgovska organizacija bo imela tri poslovne enote za industrijsko

Ljudski magazin je največja prodajalna Bazena

misijo, ki je bila sestavljena od članov iz obeh organizacij. Ta je skupaj s strokovnimi službami natančno obdelala vprašanje združitve in študijo predložila samoupravnim organom in članom kolektiva. Ti so pred časom na referendumu glasovali za združitev obeh velenjskih trgovskih podjetij. S tem so člani Velme in Bazena

združila z novim letom. V Velenju bomo tako dobili trgovsko podjetje, ki bo že prihodnje leto ustvarilo okrog 90 milijonov dinarjev prometa in bo namensko od ustvarjene realizacije odvajalo v pošlovni sklad 2 odstotka za naložbe. Za začetek bo združena organizacija imela 24 prodajaln (9

blago, za živila in za kurivo in gradbeni material.

Pred referendumom so se tudi domenili, da bo podjetje dobilo novo ime. Angažirali so člane obeh sedanjih kolektivov in razpisali interni natečaj za izbiro imena. Tega pa zaenkrat še niso izbrali.

Ze dalj časa v Velenju načrtujejo gradnjo sodobne blagovne hiše s 4.500 m² poslovne površine. Brez dvoma je to precejšnja naložba, ki ji dosedanja razdrobljena trgovina ne bi bila kos. Nova veleblagovnica pa bo velika pridobitev tudi za potrošnika, ki se bo v njej lahko oskrbel z vsemi potrebščinami. Seveda pa bodo v Velenju imeli še tudi potem več drugih specializiranih prodajaln.

Strinjamo se s trditvijo, da bo združitev zagotavljala večjo izbiro potrošnega blaga. Odpadel bo marsikateri nakup v sosednja večja trgovska mesta, ker bodo domači trgovci v močni organizaciji lahko nudili več kot doslej. Trdijo, da bo lahko združitev prinesla tudi pocenitev, ker bodo zaradi večjih nakupov nakupovali pod ugodnejšimi pogoji, večji promet in boljše poslovanje pa bodo zmanjšali stroške. Zato ni bojazni, da bomo sedaj, zavoljo združitve, v Velenju dražje kupovali.

Osrednja prodajalna Velme v središču Velenja

in bo tudi več storilo za napredek trgovine v Velenju. Zdej so že tik pred združitvijo. Resneje pa so se začeli o združitvi velenjskih in sošanjskih trgovskih organizacij pogovarjati že spomladi. Takrat sta Merkur in Zarja iz Sošanjskega kazala določen interes, da bi v občini ustanovili enotno podjetje. Vsa štiri trgovska podjetja so začela pripravljati koncept takšne združitve, vendar so kasneje sošanjski trgovci imeli pomisleke, da se bo njihov kapital

pokazali, da razumejo sedanje sproščene tržne zakonitosti in vloge trgovine, da zadovolji potrebam potrošnikov. V Velmi se je 88 odstotkov članov skupnosti izreklo za združitev, v Bazenu pa 92 odstotkov.

Direktorja obeh trgovskih podjetij Miha Krofi in Gustav Verdelj sta v razgovoru s časnikarji povedala, da z združitvijo ne zasledujejo samo večjo gospodarsko moč v pogledu modernizacije in investicij, ker je to samo eden od

z gradbenim materialom in kurivom, 9 z živili in 6 z industrijskim blagom).

Njihova razvojna usmeritev je za začetek usmerjena na razširitev prodajnih zmogljivosti. Na območju vzhodne Slovenije in zahodne Hrvaške bodo odprli vsaj štiri nove poslovalnice s kurivom in gradbenim materialom. Zgradili bodo poslovalnico za osnovno preskrbo v Konovem in pri rudarskem domu, medtem ko nameravajo obnoviti prodajalno v Selu, zgraditi sa-

Dopisujte v
naš list!

Za kmetovalce

GNOJEVKA

V zadnjem času je pri nas veliko zanimanja za gnojevko. Da bi ustregli bralcem in jim posredovali najvažnejše podatke o pripravi, lastnostih, množini hranil, skladiščenju in ravnanju z gnojevko, smo priredili izvešček članka prof. Raucha iz knjige Pfla-
ernährung und Düngung (1968). Pod gnojevko razumemo me-
šanico gnojov z vodo. Beinert-Sauerlandt (1951) ločita različne gnojevke po:

● **Načinu in sestavnem delu gnojov**

- gnojevka — gnojica (gnojica razredčena z vodo);
- gnojevka revna na blatu (gnojica z 1/3 odpadnega blata);
- gnojevka bogata na blatu (gnojica s ca. 2/3 odpadnega blata);
- polna gnojevka (gnojica z vsem odpadnim blatom);
- gnojna gnojevka (pripravljena iz hlevskega gnojov z ali brez gnojnice in je označena tudi kot utekočinjen hlevski gnoj).

● **Načinu predelave**

- surova gnojevka (neprevrta gnojevka, ne starejša kot 3 dni);
- prevrta gnojevka (blato in gnojica zmešana skupaj in prevrta);
- sprana gnojevka (gnojica in blato sprano iz svežega gnojov, ki je uporabljen kot nastilj).

● **Stopnji razredčenja**

- gosta gnojevka (le neznatni dodatki vode; do 3 kratke množine gnojov);
- redka gnojevka (močna razredčitev z vodo).

Za pripravo in uporabo gnojevke obstajajo različni postopki, ki so se razvijali s tehniko gnojevke.

Z gnojevko so pričeli gospodariti že v prejšnjem stoletju. Največ izkušenj o uporabi gnojevke imajo Svicarji. Po tradiciji in po razpoložljivih pripravah obstajajo danes različni načini gospodarjenja z gnojevko.

Vrsta gnojevke	Množina hranil v kg/m ² v nerazredčeni surovi gnojevki (preračunano po Beinert-Sauerlandt 1951):					
	Razmerje hranil			Org. N		
	P ₂ O ₅	K ₂ O	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	N
gnojnična gnojevka	33	7,4	0,1	16,9	1	0,01
gnojevka revna na blatu	87	6,0	1,1	11,4	1	0,18
gnojevka bogata na blatu	113	5,0	1,6	8,7	1	0,32
polna gnojevka	125	4,6	1,8	7,0	1	0,39

S povečano količino blata v gnojevki je razmerje hranil ožje in za prehrano rastlin bolj harmonično. Dopolnilno gnojenje s fosforjem in kali-
jem je tembolj potrebno, čim manj blata vsebuje gnojevka. Schöllhorn je ugotovil naslednje sestavine v polni gnojevki:

Vsečina hranil polne gnojevke se sestoji			
	iz gnojov v %	iz gnojnice v %	iz nastilja v %
N	50	47	3
P ₂ O ₅	97	1	2
K ₂ O	15,5	83	1,5
CaO	86	13,5	0,5
suha snov	70	15	15

Odnos med reakcijo in vsebino hranil v gnojevki (Schöllhorn 1955):

REAKCIJA (pH)			
Razmerje hranil			
	P ₂ O ₅	N	CaO
1,9	2,3	2,0	7,2
28,7	43,3	4,0	8,8

Reakcija gnojevke je toliko bolj alkalna, čim večja je koncentracija, še posebno, če se odstotek dušika stopnjuje. Reakcija gnojevke se zveča pri gnojevki, bogati na gnojnici, pri daljšem zorenju. Razpoložljivost krmil v gnojevki je odvisna od raznih načinov gnojevke in od izhoda tega materiala. Gnojevka iz hlevskega gnojov učinkuje počasneje in trajnejše; gnojnična gnojevka pa hitreje.

SKLADIŠČENJE IN RAVNANJE Z GNOJEVKO

Medtem ko poteka vrenje gnojnice sorazmerno enostavno, spremljajo vrenje gnojevke, ki vsebuje veliko blata in nastilja, razni oksidacijski in redukcijski postopki. Pri vrenju gnojevke izgublja organsko snov. V prvi vrsti nastajajo izgube na dušiku. Pri vrenju gnojevke nastajajo rastlinam škodljivi odpadni produkti, kot kalijev benzoat, fenoli in krezoli. Na 100 m³ normalno razredčene prevrte gnojevke nastane v tleh 400 do 500 kg benzojeve kisline in 34 do 85 kg skupnih fenolov. Te snovi so lahko vzrok znane škodljivosti gnojevke. Krezol ne učinkuje škodljivo pri odmerkih in koncentracijah, ki se v praksi uporabljajo. Truninger in Keller sta ovrgla v praksi razširjeno mnenje, da mora gnojevka pred uporabo prevreti. Schneider je 1931. podpira uporabo surove (neprevrte) gnojevke, močno razredčene z vodo. Priprava surove gnojevke zahteva, da se gnoj in gnojica ločeno zbira in uleži; za to pa je potrebno več dela in gradnje. Pri sodobni tehniki gnojevke, ki dovoljuje poljubno močno razredčitev z vodo, je vprašanje prevrta ali surove gnojevke, manj važno. Važnej-

je, da uporabljamo gnojevko kot redko gnojilo; kajti voda ni le topno, konzervirajoče in transportno sredstvo za hranilne snovi in hormone, ki so prisotni v gnojevki, temveč zmanjšuje tudi koncentracijo rastlinam škodljivih sestavin in je končno važna tudi kot rastni faktor. Pri pripravi gnojevke se moramo ozirati tudi na higi-
enične zahteve. Iztrebki živali so pogosto prežeti z raznimi patogenimi klicami in te najdejo v organskih sestavinah gnojevke zelo primerna gojišča.

V dobro oskrbovani gnojnici odmrje tifusne in paratifusne bakterije v kratkem času. Moderna priprava gnojevke je tehnično zelo razvita, vendar znanstveno (kemično in biološko) še premalo utemeljena. Znanstvene temelje biološko se premalo utemelje-

UČINEK GNOJEVKE NA PRIDELEK

Gnojevka je tekoče, hitro učinkovito intenzivno, doma predelano gnojilo. Hranilne snovi, hormoni, so v gnojevki lahko topljive in ugodno vplivajo na zvečanje pridelkov, predvsem še, če je gnojevka dopolnjena z dodatkom fosforja in kalija. V nasprotnem primeru je gnojevka enostransko dušično in kalijev gnojilo. Gnojevka se do sedaj največ uporablja za gnojenje travnikov. Intenziven pašno-košni sistem, dobra oskrba ledine, količinsko in kvalitativno pravilno izmenično gnojenje z gnojevko in hlevskim gnojem ali kompostom, izpolnjeno z mineralnimi gnojili — so temelji velikih pridelkov krme na gospodarstvih z gnojevko. Najmočnejši vpliv na pridelek pa ima pogostost gnojenja z gnojevko.

ODNOS MED ŠTEVILOM GNOJENJ Z GNOJEVKO IN PRIDELEKOM KRME				
Število letnih gnojenj z gnojevko				
	0,67	1,3	1,8	2,4
Koncentracija (l: ...)	2,9	3,3	3,5	4,4
Gnojevka v m ³ na ha	42,9	73,3	102,1	127,3
krmne površine	76,0	35,2	30,1	28,0
Cas zorenja gnojevke				
Pridelek krme v kg				
škrobne vrednosti na ha	3026	3596	4245	4697

Hitro delujoče in letno večkrat uporabljene snovi in hormoni v tekoči obliki pripomorejo do velikega povečanja pridelkov, povečajo pa hkrati nevarnost, da bomo enostransko gnojili, če nismo dodali gnojevki odgovarjajoče količine fosforja in kalija.

Za nagrado so šoštanjski taborniki dobili šotor

V nedeljo, 27. oktobra 1968, je bil v sejni dvorani poslopja bivše šoštanjske občine zbor tabornikov odreda Pustega gradu — Šoštanj. V lepo okrašeni dvorani so se zbrali domala vsi člani te tako priljubljene in koristne organizacije, ki v svojih vrstah vzgaja mladega človeka, kot nosilca novih naprednejših idej naše socialistične skupnosti.

Po pozdravnem govoru je načelnik odreda, študent VSTK Dušan De Costa, poročal o delu organizacije v preteklem letu. V svojem izjavljanju je tov. De Costa med drugim poudaril: »Odred PGS je od svoje ustanovitve pred devetimi leti pa do danes vključil v svoje vrste mnogo tabornikov. Zanimanje za organizacijo organizacije na taborjenju primerno finančno nagrajevalo. To je popolnoma upravičena zahteva, ki ne bi smela naštetiti na gluha ušesa pri pristojnih družbeno-političnih dejavnikih. Kajti v Celju in drugih krajih so ta problem že davno rešili. Dušan De Costa je nadalje poudaril tudi pomembnost

Pri podiranju šotora (Foto arhiv SR)

cijo iz leta v leto narašča, žal pa o večjem razmahu organizacije ne moremo govoriti. To pa predvsem zaradi nekaterih neurejenih materialnih in kadrovskih vprašanj. Zagotovil je, da bi se kadrovske vprašanje lahko uspešno rešilo le tako, da bi se tehnično osebje taborniške razvijanja tradicij NOB. Dejal je, da je danes čas, ki terja od nas skrajno mero budnosti. Povedati je namreč treba, da je to organizacija, ki v mladih ljudeh ohranja spomine na herojsko epopejo naše NOB, obenem pa jih pripravlja za morebitne boje, s katerimi bomo morda morali nekega

Signalizacija (Foto arhiv SR)

V spomin A. Čepelniku

Vse, ki so ga poznali, je presnila vest, da je 28. oktobra 1968 v celjski bolnišnici po kratki in hudi bolezni umrl v 60. letu starosti ANTON ČEPELNIK, upokojenec iz Družmirja pri Šoštanju.

Po končani meščanski šoli v predvojni Jugoslaviji se je zaposlil v tovarni usnja Šoštanj, zadnja leta pred vojno pa je opravljal dolžnosti tajnika takratne občine Topolšica. Tudi po osvoboditvi je bil najprej zaposlen kot referent pri Okrajnem ljudskem odboru Topolšica, nato pa je bil od leta 1949 dalje zaposlen pri Okrajnem ljudskem odboru Šoštanj, kot referent za agrarno reformo. Po ukinutvi okrajne se je zaposlil na občinski skupščini Šoštanj oziroma Velenje, kjer je nazadnje opravljal dolžnosti šefa krajevnega

urada v Šoštanju. Pred dvema letoma je šel v zaslužni pokoj. Svoje službene dolžnosti je opravljal izredno vestno in pošteno. Vedno pa je opravljal take dolžnosti, pri katerih je imel stike z občani. Do vseh je bil enako priazen in ustrežljiv in vsakemu je v mejah možnosti rad pomagal in storil zanj več, kot je bila njegova dolžnost.

Poleg službe je bil zelo aktiven v družbeno-političnih organizacijah in v društvih v svojem domačem kraju. Nazadnje je bil član občinske konference SZDL Velenje, tajnik krajevne skupnosti Družmirje ter tajnik društva upokojencev Šoštanj. Kot dolgoletni gasilec je bil odlikovan z gasilskim odlikovanjem.

Tonetu, ki je za napredek naše ožje lokalne skupnosti storil več kot je bila njegova dolžnost, želimo, da bi mu bila lahka domača gruda.

MED GROBOVI

Priznati moramo, da je bilo na dan mrtvih pokopališče v Smartnem ob Paki res lepo urejeno s šopki lepih krizan-tem, vrtnic in nageljčkov ter drugega cvetja in zelenja... Zal pa je bilo to leto opaziti tudi precej umetnih rož s čudnimi, neokusnimi barvami, narejenih iz umetne mase. Kričeče in nenaravne barve so človeka kar odbile. Taka pisana roba ne spada na grobove. Od tega imajo korist le izdelovalci, ki si na račun slabega okusa kupcev manejo roke...

Ali ni lepši šopek navadnih rož, četudi manjši in preprostejši. Zato v prihodnje na grobove naših rajnih manj rož, a tiste lepe, pristne, iz domačih vrtov.

Z. K.

V RAVNAH PRI ŠOŠTANJU NAČRTUJEJO POMEMBNE NALOGE

Asfaltna preproga do Raven

Vasica je obsežnejša kot veliko mesto, čeprav ima komaj 1000 prebivalcev

Pravijo, da je Ravne težko obiti, saj so močno raztresene. Domačini jih delijo na štiri področja. Prvi del Raven gravitira na Velunjski graben in Gaberke, drugi del zajema Pristavo s prometno zvezo na Gaberke, tretji del je ob Zavodnjah in je vezan na cesto proti Sentvidu, zadnji del pa je osrednje področje vasi, ki leži ob cesti proti Šoštanju. Vsi predeli vasi pa so s cestami povezani z nižino, saj so v zadnjih letih uredili kar 8 kilometrov krajevnih cest, poleg teh pa še tudi občinske.

Zdaj Ravne niso več osamljena in od sveta odrezana vasica. Uredili so prometne zveze, tako da je moč priti tudi z motornimi vozili v jedro Raven. To se pozna tudi na motorizaciji v sami vasi. Ljudje imajo vedno več štirinožnih železnih konjičkov: na hitro

IVAN STROPNIK, predsednik krajevnega odbora SZDL

smo prešli kar 20 avtomobilov, ki so v lasti ondotnih prebivalcev. Poleg tega pa je v vasi tudi nekaj nad sto mopedov. Pred leti so bili popolnoma odrezani, saj se z avtomobilom ni dalo iti do šole in Pristave.

LJUDJE KMETUJEJO IN DELAJO V TOVARNAH

Večji del so v tej srednjeveški vasi kmetje. Deset med njimi je večjih, ostali pa morajo iskati delo v mestih. Dekleta in fantje zapuščajo kmetije in delajo v tovarnah. Dvesto Ravenčanov si išče delo v rudniku, usnjarni, največ pa jih je v Gorenju. Spričo tega ni čudno, če ljudje negodujejo, ker pozimi ne očistijo takoj glavnih prometnih žil.

Kmetovalci urejujejo napredno kmetijsko gospodarstvo. V vasi imajo že štirje kmetje lastne traktorje, precej pa imajo tudi ostalih kmetijskih pripomočkov, zlasti kosilnic. Skoro v vse domove (teh je v Ravnah 190) so napeljali elektriko in zlasti zadnji čas pitno vodo.

Prebivalci so sami dosti storili, da so uredili cestne zveze. Pri tem pa sta bili aktivni zlasti krajevna skupnost in organizacija Socialistične zveze. Na začetku krajevnih cest, ki vodi proti šoli, so uredili nov most. Betonskega pa so zgradili še na cesti, ki pelje proti Lazniku. Občinske ceste vzdržuje komunalno obrtni center, ki je tudi obnovil pet mostov. V Ravnah so povedali, da so občinske ceste v določenih obdobjih slabo vzdrževane, ker ni stalnega cestarja. Med letom so sicer ceste delno popravili in je škoda, da jih sedaj nihče več ne vzdržuje. Voznikov je čedalje več in je promet na cestah, ki vodijo v Ravne, precejšen.

Središče vasi tvori šola z majhnim zaselkom, vendar Ravne niso zaokrožena vasica. Hiše so močno raztresene in mejijo na enem delu celo na občino Slovenj Gradec.

V šoli poučujeta dva učitelja 49 otrok, okrog 50 pa jih hodi na prešolanje v Šoštanj. Prevoz je urejen, še boljše pa bi bilo, če bi bila cesta sposobna za prevoz z avtobusom skozi do šole. Šola v Ravnah ne živi osamljeno življenje. Tesno je povezana s krajem. Ne mine prireditve, da šolski otroci ne bi nastopali. V šoli imajo dober pevski zbor, ki je že pred leti zaslovel na raznih pevskih revijah. Tradicijo pa ima šahovskih krožek. Mladi šahisti iz Raven so že devetkrat so-

delovali na republiškem pionirskem šolskem prvenstvu. Leta 1965 so bili celo republiški ekipni prvaki. Sicer pa šahirajo v tej vasi v vsaki hiši. Ta igra je v kmečkih domovih močnejše razširjena kot kvartanje.

Šolsko poslopje je staro, nazadnje je bilo obnovljeno pred 38 leti. Zato rabi šola res temeljito preobliko. V načrtu je, da bodo šolsko poslopje obnovili 1970. leta. Domačini pa želijo, da bi k poslopju prizidali še oder in prostor, kjer bi lahko imeli sestanke.

V Ravnah imajo razmeroma dobro razvito društveno dejavnost. Zelo delovna je organizacija Rdečega križa, aktivne pa so še KO ZB NOV, strelska, lovška in šahovska družina.

ZA CESTE SO RAVENČANI SAMI PRISPEVALI PRECEJ SREDSTEV

Brez krajevnih skupnosti in krajevne organizacije SZDL si življenja ne morejo zamisliti. Ti dve skrbita, da se kraj nenehno razvija in dobiva novo podobo. Prva naloga obeh je bila, da so uredili ceste in ljudi hitreje povezali z mestom. Prebivalci so kmalu sami uvideli, da so jim dobre in prevozne ceste potrebne in so prisluhnili akciji krajevnih skupnosti in SZDL ter sami prispevali dosti denarja za njihovo obnovo. Zanimivo je, da svet KS in odbor SZDL skupaj rešujeta vse probleme. Največkrat se člani sestanejo na skupnih sejah. Ker pa so Ravne raztresene, stanujejo tudi člani obeh organov daleč

FRANC HUDOMAL, predsednik krajevnih skupnosti

drug od drugega. Zato so ustalili navado, da se vsakokrat sestanejo na sestanek pri drugem odborniku. Po sestanku ostanejo še nekaj časa na nevezanem klepetu, gostitelj pa se po stari navadi še izkaže, da beseda lažje teče. Množične sestanke pa imajo v šolskem razredu ali v izbi pri kmetu Strnaku, ki je vedno voljan nuditi zborovalcem prostor.

Ravne so prispevale ogromen delež v narodnoosvobodilnem gibanju. V vasi, ki ima oddaljene kmetije, so se pogostokrat zadrževali partizani. Ljudje so jih radi sprejemali in jim nudili zatočišče. Veliko vaščanov pa je odšlo v partizane zlasti po pohodu XIV. divizije. Kraj je prispeval tudi znatni krvni davek, življenje za svobodo je darovalo 38 vaščanov.

RAVNE PRVA VAS V OBČINI, KI BO DOBILA ASFALTNO CESTO

V Ravnah pa ne želijo imeti le obnovljeno šolo, temveč kujejo še novo zamisel. Na sestanku krajevnih skupnosti so že sprejeli predlog krajevnega

odbora Socialistične zveze, da bi do šole prevlekli cesto z asfaltno oblogo. Predsednik Socialistične zveze v kraju IVAN STROPNIK je o tej zamisli povedal: »Zdaj ni več le ideja, ampak je že postala akcija, da bi asfaltirali našo občinsko cesto od križišča pri cesti, ki pelje v Zavodnje, do ravske šole. V prvi fazi bomo asfaltirali cesto do razcepa. Potem pa bomo nadaljevali, verjetno po dolini, ker tod dela ne bodo tako zahtevna. Z asfaltiranjem bi začeli takrat, ko bodo v Šoštanju polagali prevleko na Koroški cesti.«

Menijo, da bodo zbrali za prvo etapo sami polovico potrebnih sredstev. Nekaj pa računajo na solidarnost delovnih kolektivov, zlasti tistih, kjer so zaposleni ljudje iz Raven. Na pomoč pa bo priskočila tudi občinska skupščina. »Naši prebivalci so v večini pripravljeni prispevati denar za asfaltiranje ceste,« je dejal FRANC HUDOMAL, predsednik krajevnih skupnosti. »Zato smo prepričani, da bomo drugo leto poleg nove šole dobili do središča vasi še asfaltno cesto. Menimo, da naša želja ni nikakršna muha, temveč nujna. Če bodo občinske ceste prevlečene z asfaltom, bodo trpežnejše in tudi vzdrževanje bo enostavnejše in cenejše. Se nekaj moram povedati. Ko bomo obnovili šolo in asfaltirali cesto, pa želimo, da bi čez dve leti imeli osrednjo proslavo v počastitev občinskega praznika pri nas v Ravnah.«

Zelje Ravenčanov niso neuresničljive. Toda zavedati se morajo, da jim lastni delež, ki mora biti začetni kapital, zagotavlja uspeh. Tega pa bodo morali prispevati vsi brez izjeme, saj bo cesta koristila vsem ondotnim prebivalcem. Zato vsi korajžno na delo in drugo leto bo del Raven že povezovala asfaltna preproga.

Zdaj Ravenčani hodijo že po razmeroma dobri cesti. Ze prihodnje leto pa bo del Raven povezan z asfaltno cesto

Olajšave pri potovanjih v inozemstvo

Prvega novembra je prenehal veljati zakon o ukinitvi vizumov za tujce v letu 1968. Po tem roku lahko brez jugoslovanskega vizuma prestopijo našo mejo samo državljani, s katerimi je naša država sklenila sporazum o medsebojni ukinitvi vizumov. Te dežele so Maroko, Poljska, Norveška, Švedska, Danska, Finska, Islandija, Romunija, Čehoslovaška, Bolgarija, Tunis, Alžir, Avstrija, Madžarska, Italija, Kuba, Turčija, San Marino in Japonska. S Sovjetsko zvezo in Mongolijo je sklenjen sporazum o ukinitvi viz za službeno potovanje, z Grčijo in Združeno Arabsko republiko

pa samo za diplomatska potovanja. Sporazum o medsebojni ukinitvi vizumov je sklenjen tudi z Ciprom in z Zvezno republiko Nemčijo, vendar ta sporazuma še nista ratificirana. Vsi drugi državljani morajo za vstop v Jugoslavijo imeti vizum, ki ga izda naše diplomatsko ali konzularno predstavništvo v tujini.

Državljeni vseh dežel, s katerimi ima Jugoslavija diplomatske ali konzularne stike in imajo redna potna dovoljenja svoje dežele (osebni, družinski ali skupni potni list) in prihajajo v Jugoslavijo na turistični obisk (počitek, privatni obisk, udeležba na mednarodnih in

drugih zborih) ali potujejo čez jugoslovansko ozemlje, lahko dobijo po navodilu o izdajanju vizumov po organih za notranje zadeve v republiki, pristojnih za kontrolo prehajanja čez državno mejo (Uradni list SFRJ, št. 45-515/68), ki je začelo veljati 1. 11. 1968, naš vizum na vseh mejnih prehodih, odprtih za mednarodni promet za eno potovanje. Vstopno-izstopni vizum lahko dobijo kadar pridejo na turistični obisk, prehodni vizum pa kadar potujejo skozi Jugoslavijo. Za vsa ostala potovanja si morajo vizume preskrbeti na jugoslovanskem diplomatskem

REČANJA

Tudi v poznih jesenskih letih svojega življenja je ostal zvest rudarski skupnosti. Zdaj je že deset let v zasluženem pokoju, vendar ga še vedno vidimo, kako s pipo v ustih — to njegovo zvesto spremljevalko, korači v zgodnjih jutranjih urah na rudniško direkcijo. Tu je čuvár in hkrati skrbnik. In res je skrbnik v pravem pomenu besede. Povedati vedo, da je v stavbi prvi in tudi zadnji. Sam jo hoče zjutraj odkleniti, zvečer pa zadnji pogledati, če je vse v redu.

Jaka Grčar ima sedaj že 69 let, pa je kljub letom in prestatim naporom še vedno dobre volje. Mladost ni imel lahko. Pri hiši je bilo petero otrok, zato je

ljudem. Tudi včasih so bile rudarske krize. Težave so bile hujše kot so sedaj v našem rudniku. Takrat so enostavno rudnik zaprli in rudarji so ostali brez služka.

Zato se še z večjim zadovoljstvom spominja, ko so

Jaka Grčar

na rudniku izvolili prve samoupravne organe. Jaka Grčar je bil drugi zapovrstni predsednik delavskega sveta rudnika lignita Velenje. »To je bil čas, ko smo se delavci resnično začeli zanimati za delo,« je dejal. »Besedo smo imeli, ko smo načrtovali razvoj, sestavljali letni proizvodni plan in tudi odločali kam bomo razdelili denar.«

Pripovedoval je, da je bil v jami le enkrat težje poškodovan. Bilo je v Ravni Reki, ko ga je premoč zasul in je bil dalj časa nesposoben za vsakršno delo. Na isti izmeni pa je delal, ko je v Holandiji, v rudniku Brunsum Hendrik, pri rudarski nesreči bilo mrtvih 36 rudarjev. »Tudi v velenjske rove je večkrat vdrl plin, pa smo se za prmejd vedno rešili,« je povedal.

In nad čem se Jaka Grčar huduje? Pravzaprav je zadovoljen z življenjem. Hvaležen je, da lahko kot hišnik na rudniški direkciji v svoji starosti še koristi.

Pravi, da so mu delo in skrb del tistega, ki ga bodrijo k življenju. Z nečim pa vendar ni zadovoljen. Osemindvajset let je preživel v globinah, med črnim zlatom. Za seboj ima spomine na rudnike v Franciji, Holandiji in Srbiji. Po osvoboditvi pa je prišel v Velenje. Na velenjsko jamo ga vežejo tudi najlepši spomini.

Jaka Grčar pravi, da je v Velenju lepo. Nihče se ne bi smel pritoževati nad živ-

ljenjem. »Ne morem se sprijazniti, da sem precej prikrajšan pri penziji, ker sem že pred desetimi leti odšel v pokoj. Mlajši dobijo zdaj več. Vendar, tega ni treba zapisati. Za življenje imam tudi »stare pokojnine« do volj.«

Prosvetno društvo je sestavilo načrt

Prosvetno društvo Smartno ob Paki je na svoji zadnji seji sestavilo program dela za leto 1968/69. Dramska sekcija namerava uprizoriti dve deli, in sicer dramo in komedijo; mladinska skupina pa bo postavila na oder eho dramsko delo. Jasno je, da bosta ti sekciji sodelovali tudi pri proslavah in drugih krajevnih prireditvah ter gostovali tudi v drugih krajih. V Smartno bo povabljen na gostovanje SLG iz Celja.

Glasbena sekcija, katero vodi tovariš Klančnik, pa bo organizirala dva vesela večera ter samostojen pevski nastop.

Za predšolsko in šolsko mladino bo lutkovna sekcija pripravila dve lutkovni igrici. Klub-ska sekcija namerava organizirati tri klubske večere ter tri likovne razstave.

Knjižnica je sicer odprta samo ob nedeljah dopoldne, pa vseeno dosega lepe uspehe. Za knjige je med ljudmi, posebno mladino, precej zanimanja. Da je temu tako, je najbrž vzrok tudi v tem, ker je na šoli že dolga leta mladinski tisk precej razširjen. In ravno ti učenci so pozneje, ko dorastejo, najboljši izposojevalci in bralci naše lepe knjige.

Z. K.

ali konzularnem predstavništvu v tujini. Državljeni dežel, s katerimi Jugoslavija nima diplomatskih in konzularnih odnosov, lahko pridejo v Jugoslavijo samo z vizumom, ki ga izda naše diplomatsko ali konzularno predstavništvo.

Poleg teh olajšav za izdajo vizumov za tujce je z odlokom o ukinitvi jugoslovanskih viz za potovanje jugoslovanskih državljanov v države s katerimi Jugoslavija ni sklenila sporazumov o ukinitvi viz (Uradni list SFRJ, št. 46-521/68) odpravljena izdaja naših vizumov za potovanje naših državljanov v vse države, s katerimi imamo diplomatske in konzularne stike. To pomeni nadaljnjo liberalizacijo potovanja naših državljanov v tujino,

saj so bile doslej naše vize potrebne za potovanja v vse države, s katerimi nismo imeli sklenjenih obojestranskih sporazumov o ukinitvi vizumov. Naša država nima diplomatskih konzularnih odnosov samo s Španijo, Portugalsko, Izraelom, Južno Korejo, Južnim Vietnamom, Rodezijo, Južno afriško republiko in Haitijem in bo v bodoče jugoslovanski vizum potreben le za potovanja v te države.

Popolnoma razumljivo pa je, da si bodo naši državljani morali poskrbeti tuji vizum za potovanja v vse tiste tuje države, s katerimi še nimamo sklenjenih obojestranskih sporazumov o ukinitvi vizumov, v kolikor ni z njihovimi internimi predpisi drugače določeno.

Vabimo vas na predstavo 29. novembra v kulturnem domu

Še nekaj tednov in zopet bomo praznovali novoletno jelko. Oči vseh ljubiteljev otrok iščejo vse mogoče načine in sredstva, da bi otrokom pripravili najlepše trenutke leta. Narava bo sama poskrbela za svečani beli nakit.

Ko razmišljamo, kako bi najlepše praznovali novoletno jelko, se nehoti spomimo na lastno mladost. Srce je drhtelo v nevzdržni radosti v dneh pred novim letom. In čeprav so bili na belo pogrnjeni mizi le fige in rožiči, smo jih sprejemali kot najboljšo slaščico sveta...

Društvo prijateljev mladine Velenje je sklenilo, da bo poskrbelo za radost tudi tistih socialno šibkejših otrok, ki bi bili sicer prikrajšani.

Lani so pripravili filmsko predstavo in ves izkupiček dali za obdaritev takih otrok.

Letos je društvo prijateljev mladine sklenilo, da bo zopet organiziralo filmsko predstavo v kulturnem domu Velenje. Nanjo bo povabilo vse ljubitelje otrok. Celoten dohodek bo tudi tokrat namenjen otrokom, ki si želijo praznika, želijo pravljicnosti, želijo, da pravljica postane stvarnost.

Več kot sto otrok je lani presrečno stiskalo s srebrnimi trakovi ovite zavojce.

DESET DO SEDMIH

NESREČNA BUDILKA! Že zopet šest. Moram v gimnazijo. Mama medtem že pripravlja zajtrk: Jaz pa: »Mama, kje je karirasta srajca? Mama, kam si mi dala pulover? Mama, mama... Zakaj še nisi pripravila malice? Vedri zvoki radia dušijo bevskažoje in omalovažujoče besede: »Mama, mama!!!«

Mama hodi v službo. Kazalec je že zdrknil na tri četrta na sedem. **Se vedno je ona v kuhinji.** Bela kava prijetno diši. Malica — zemlja z maslom in rezinami salame je zavita v mehak rožnat papir.

Pogledam se v ogledalo. Zalisci še vedno nesramno štrle. Pramen črnih las valovi, kot bi stal na hudem prepihu. Prekrito. Češem se in jezim. Rad bi bil lepši.

Napovedovalec pa: »Samo še deset minut in ura bo sedem.« Stisnem zobe, pridivjam v kuhinjo in zopet zlobno zarenčim: »Kava je vroča, kako jo naj spijem? Vedno jo prepozno pripraviš!« Ošinil sem jo s pogledom in opazil refleks. Zdela se mi je vsa zardela v obrazu, da, skoraj lepa. Pogledala me je in v njenih očeh je bila žalost. Trenutno sem njen obraz asociativno povezal z obrazom mojega dekleta Maše, ki jo imam zelo rad.

Zdrvel sem po stopnicah. Niti vrug bi me ne mogel dohiteti. Zunaj se je bohotila bela slana in njen obraz je strupeno poljubljaj lice.

Pozna jesen. Pod nogami je šumelo rdeče. Ali res lahko v šelestenju listja laže izzivaš strune, ki kot mimoza trepetaje izzvenevajo v čustvih. Kje neki... Globoko v prsih ti zastaja dih ob dogodku, ki

NOVOPOROČENCI!

Ce želite imeti lep spomin na poročni dan se z zaganjanjem obrnite na fotoatelje

FOTO PAJK

VELENJE pa izdeluje kvalitetne slike tudi v črni in agfa color tehniki.

Ne bo vam žal in zadovoljni boste.

Šmartnem ob Paki 40 let nogometa

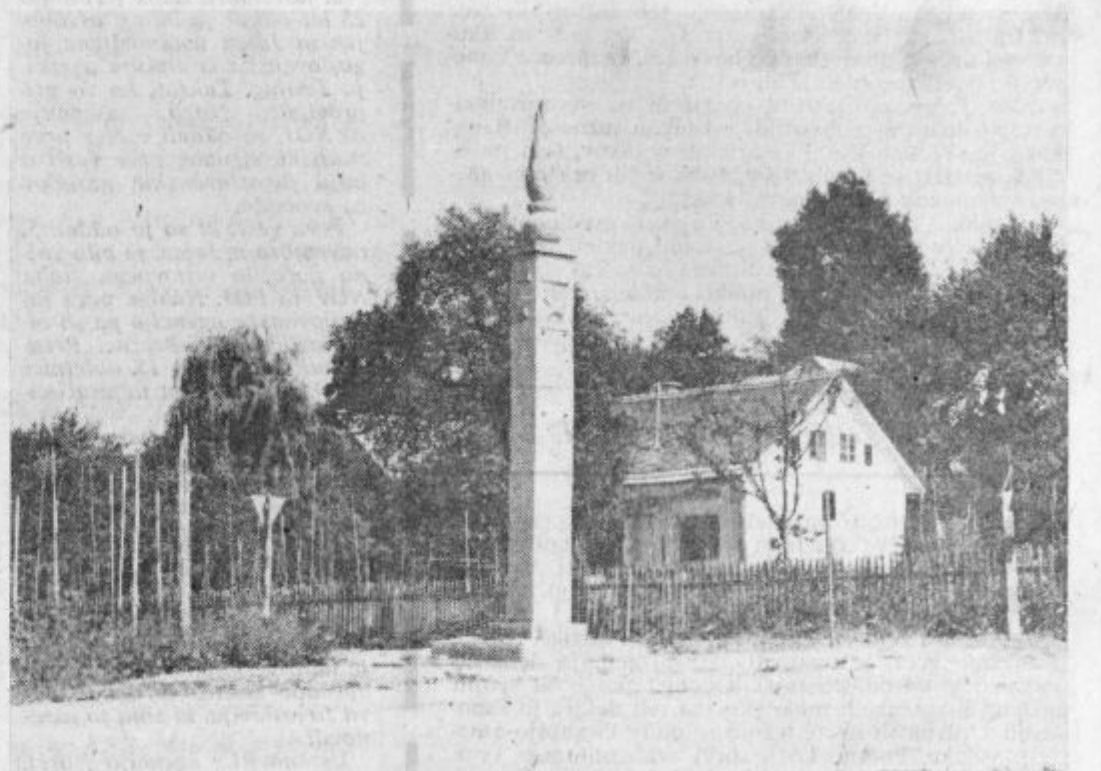
Pred 40 leti so v Šmartnem ustanovili prvi nogometni klub. Takratni člani, danes že starejši ljudje, ne morejo pozabiti teh časov, čeravno so morali tedaj opremo in potrebne rekvizite plačevati iz svojega. Jasno je, da je med drugo svetovno vojno vse delo razpadlo. Ponovno so pričeli nekaj let po osvoboditvi, najbolj pa se je nogomet razvil s prihodom **Jožeta Založnika** v Šmartno. On je zbral okrog sebe mlade fante in začeli so redno trenirati ter nastopati na domačem in tujem terenu.

Danes igra klub v VCNL. Med letom je nastala v klubu kriza in Šmartno je padlo že precej nizko na tabeli te lige. Bati se je bilo kaj hujšega, toda pod spretnim vodstvom tovariša Založnika, ki je še vedno duša tega kluba, je to obdobje kmalu minilo in Šmartno se je zopet povzpelo na kar lepo četrto mesto na tabeli. Upamo in želimo, da bi ob končanem jesenskem tekmovanju ostalo vsaj na prvi gornji polovici tabele.

Po vojni imajo precej zaslug za razvoj telesne kulture bratje Steblovniki iz Rečice ob Paki, tovariši Napotnik in drugi, posebno Franc Steblovnik, ki je storil vse, da so dom Partizana nanovo zgradili. In tu imajo sedaj množične organizacije primeren prostor za razvoj vseh dejavnosti v Šmartnem ob Paki.

ZRTEV NA UGREZNJENEM OTOKU

Spominska obeležja

Okoli 4. oktobra 1941 so se sestali na Grmadi nad Plešivcem vsi štajerski partizani in so se čete združile v I. Štajerski bataljon. Takoj so se pod vodstvom Toneta Znidarica sestali vojaški in politični voditelji in izdelali načrt za prvi napad na mesto Soštanj. Pri tem sta sodelovala španska borca Božo Mravljak — Bombi in Miha Pintar — Toledo, komandir Pohorske čete. Podatke o stanju v mestu je zbral Božo Mravljak — Bombi. Bataljon se je premaknil v Leženj in od tam na Gorice pri Soštanju ter se razdelil na sedem skupin, vsak z določeno nalogo. V noči od 7. na 8. 10. 1941 so partizani napadli mesto Soštanj in se v njem zadržali dve uri. Napad, ki je bil vojaško zelo dobro pripravljen, je vodil Jože Letonja — Kmet, prvoborec in komunist z Velikega vrha. Po uspelem napadu je bataljon zapustil Saleško dolino in krenil preko Skornega v Dobrovlje.

Ta napad je imel v mestu samem zelo ugodne posledice. Okrepil je samozavest sodelavcev osvobodilnega gibanja, Nemce in njihove sodelavce pa resno prestrašil in pokazal, da niso tako varni, kakor so bili dotlej.

Footgrafija in zapis iz albuma »Naši spomeniki revolucije«, ki so ga uredili na Ob ZZB NOV Velenje

V Šmartnem

ob Paki 40 let nogometa

Pred 40 leti so v Šmartnem ustanovili prvi nogometni klub. Takratni člani, danes že starejši ljudje, ne morejo pozabiti teh časov, čeravno so morali tedaj opremo in potrebne rekvizite plačevati iz svojega. Jasno je, da je med drugo svetovno vojno vse delo razpadlo. Ponovno so pričeli nekaj let po osvoboditvi, najbolj pa se je nogomet razvil s prihodom **Jožeta Založnika** v Šmartno. On je zbral okrog sebe mlade fante in začeli so redno trenirati ter nastopati na domačem in tujem terenu.

Danes igra klub v VCNL. Med letom je nastala v klubu kriza in Šmartno je padlo že precej nizko na tabeli te lige. Bati se je bilo kaj hujšega, toda pod spretnim vodstvom tovariša Založnika, ki je še vedno duša tega kluba, je to obdobje kmalu minilo in Šmartno se je zopet povzpelo na kar lepo četrto mesto na tabeli. Upamo in želimo, da bi ob končanem jesenskem tekmovanju ostalo vsaj na prvi gornji polovici tabele.

Po vojni imajo precej zaslug za razvoj telesne kulture bratje Steblovniki iz Rečice ob Paki, tovariši Napotnik in drugi, posebno Franc Steblovnik, ki je storil vse, da so dom Partizana nanovo zgradili. In tu imajo sedaj množične organizacije primeren prostor za razvoj vseh dejavnosti v Šmartnem ob Paki.

SVET ZA URBANIZEM IN KOMUNALNE ZADEVE
SKUPŠČINE OBČINE VELENJE je dne 5. 11. 1968 po 11. členu zakona o urbanističnem planiranju (Ur. list SRS, št. 16-119 67), sprejel

SKLEP

O JAVNI RAZGRNITVI ZAZIDALNEGA NAČRTA ZA OBMOČJE MED KIDRIČEVO IN KOROŠKO CESTO TER ŽELEZNIŠKO PROGO V VELENJU

1.

Razgrne se osnutek zazidalnega načrta za območje med Kidričevo in Koroško cesto ter železniško progo v Velenju.

Osnutek zazidalnega načrta je razgrnjen na oddelku za gospodarstvo Skupščine občine Velenje, soba št. 45/IV, in sicer vsak ponedeljek, sredo in petek od 8. do 12. ure in od 13. do 15. ure.

K osnutku zazidalnega načrta dajo lahko občani, državni organi in delovne organizacije svoje pripombe, in sicer v 30 dneh od razgrnitve osnutka.

2.

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem vestniku občine Velenje.

Številka: 350-10/1968-4
Datum: 6. 11. 1968

Predsednik sveta za urbanizem in komunalne zadeve
Dušan Pipuš, I. r.
dipl. rud. ing.

Razpisna komisija pri svetu delovne skupnosti upravnih organov Skupščine občine Velenje

razpisuje

prosto delovno mesto

ŠEFA KATASTRSKEGA URADA

Poleg pogojev iz 23. člena zakona o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih v SR Sloveniji mora kandidat imeti visoko ali višjo strokovno izobrazbo geodetske smeri, 5 let delovnih izkušenj in po možnosti strokovni izpit.

Poskusno delo traja 3 mesece.

Stanovanje po dogovoru.

Kandidati naj k vlogi priložijo kratek življenjepis z opisom dosedanjih zaposlitev in dokazilom o šolski izobrazbi.

Rok prijave je 15 dni po objavi razpisa.

Razpisna komisija

V Khoratu, Udornu in Nakon Phanomu v severozahodnem delu Tajske, kjer imajo Američani svoja letalska oporišča, se igrajo pred hišami in ob poteh otroci, ki se ločijo od svojih vrstnikov po temnorjavih in rdečkastih lasih. To so otroci ameriških vojakov in tajskih deklet. Naraščajo teh zakonskih zvez pravijo Tajci »rdečelasli otroci«, ker se razlikujejo od drugih predvsem po barvi las. Iz meseca v mesec je videti več rdečelaslih otrok.

Na Tajskem, zlasti v oporiščih na severovzhodnem predelu dežele, pa tudi v Utapau južno od Bangkoka je več kot 46.000 ameriških vojakov, tem pa je treba pristeti še kakih 5.000, kolikor jih pride na mesec v Bangkok na petdnevni »oddih«.

Vojaki, ki ostanejo na Tajskem večinoma po enajst mesecev, sklepajo s tajskimi dekleti nekakšno zakonsko zvezo, ki pa je veljavna le za čas njihovega bivanja. Gre za posebno obliko »rahllega zakona«, ki pa je na Tajskem običaj. Takšne zveze ponavadi niso brez otrok, toda v nasprotju s tajskimi zakonskimi

Začasna zakonska zveza

zvezami te vrste, ti ameriško-tajski otroci praviloma ne poznajo svojih očetov in jih tudi niso nikoli videli. Razen redkih izjem skrbijo ameriški vojaki za svoje otroke iz teh zvez le v času, ki ga prebijejo na Tajskem, po vrnitvi v ZDA pa nanje pozabijo.

Ustanova Pearl S. Buck, ki skrbi za otroke, rojene iz takšnih zvez, je ugotovila, da prejemajo denarno podporo le tri od sto tajskih deklet-mater od svojih nekdajšnjih »začnih mož«. Večina teh deklet je zaposlenih v pivnicah in masažnih salonih, ki vabijo ameriške vojake. Potem, ko se prvi »začasni mož« vrne domov, si poišče dekle med vojaki drugega moža.

Približni podatki kažejo, da je sedaj na Tajskem že okoli 5000 otrok iz začasnih zakonskih zvez. Ustanova Pearl S. Buck je organizirala anketo, ki je zajela matere kakih petsto »rdečelaslih otrok«, ter ugotovila, da gre za 76 odstotkov naraščaja belih in 23 odstotkov temnopoltih ameriških vojakov. Le vsaka druga mati je vedela za ime in priimek svojega uniformiranega moža, 30 odstotkov teh mater ima z ameriškim vojakom več kot enega otroka. Več kot polovica (52 odst.) otrok je mlajših od enega leta, 70 odstotkov mamic del v raznih zabaviščih, vsaka peta pa je brezposelna.

Številni otroci iz teh zakonskih zvez rastejo pravzaprav na cesti, ker matere ne utegnejo, drugi pa nočejo skrbeti zanje, čeprav so Tajci do otrok iz mešanih zakonov strpnost, kot na primer Japonci ali Kitajci.

Onassis je starejši

Po poročilih iz Buenos Airesa je argentinsko državno tožilstvo zahtevalo od zveznega sodišča, naj Aristotelu Onassisu odvzame argentinsko državljanstvo, ker ne živi več v Argentini. Po zakonu iz leta 1943 izgubijo argentinsko državljanstvo vse osebe, ki neopredeljeno več kot dve leti živijo zunaj dežele.

Argentinski tisk tudi vztraja pri svoji trditvi, da Onassis ni star 62 let, kot sam trdi, ampak 68 let. Novinarji so ugotovili, da je Onassis v svoji prošnji za sprejem argentinskega državljanstva zapisal, da je rojen 21. septembra 1900 v Solunu. Tudi v njegovem kartonu v kartoteki volivcev je zabeležen ta rojstni dan.

TOVARNA INFORMACIJ

5. novembra letos je minilo 25 let odkar je bila v osvobodnem Jajcu ustanovljena jugoslovanska časopisna agencija Tanjug. Takrat, ko so pripravljali drugo zasedanje AVNOJ, so oddali v eter prve radijske signale, prve vesti o boju jugoslovanskih narodov za svobodo.

Prva vest, ki so jo oddali 5. novembra iz Jajca, je bilo vojno poročilo vrhovnega štaba NOV in POJ. Naloge prve jugoslovanske agencije pa so bile različne in obsežne. Predsednik Tito je ob 15. obletnici kolektiva Tanjuga napisal naslednje:

»Tanjug je bil ustanovljen z nalogo, da v prvi vrsti seznanja svetovno javnost z bojem, ki so ga bili na strani zaveznikov proti skupnemu sovražniku, fašističnim zavojevalcem, narodi Jugoslavije, in da obvešča narode Jugoslavije o poteku in rezultatih tega herojskega boja in o vlogi, ki jo je nato v skupnosti združenih narodov zasluženno dobila nova Jugoslavija, ki smo jo ustanovili.«

Ustanoviti agencijo brez časnikarjev, prevajalcev, tehnikov in izkušenj je bilo težko delo. Vendar se je tega dela z navdušenjem lotil revolucionar Moša Pijade. Začeli so: tehnična sredstva so si sposodili pri vojski in dobili izrabljene pisalne stroje. Pod takimi pogoji je začela delati prva časopisna agencija v okupirani Evropi. Ustanovitelj čika Janko in prvi direktor Tanjuga Vladislav Ribnikar sta bila vodji, urednika, časnikarja in strojeopisca. Kipar Anton Avguštič se spominja teh dni: »Z mano je v šoli, tukaj v ateljeju, spal tudi Moša. Le da on ni spal. Delal je sedeč na klopi, najbrž se je tako navedil sedeti v zaporu — ob njem pa je bila džezva s kavo in spirtni gorilnik. Cele noči je pisal in sicer tako: pisal je po eno uro, potem se je zleknil po klopi in petnajst do dvajset minut spal, se zbudil, si skuhal kavo pa znova pisal uro, poldrugo uro, popil kavo, in prižgal cigareto ter pisal naprej. Potem je zopet legel za petnajst ali dvajset minut, potem zopet vstal, si zopet skuhal kavo, zopet pisal dve

uri... in tako je to trajalo dva meseca, ves čas, kar sva spala skupaj. Spal sem torej pri luči, ker on ni mogel spati v temi...«

Člani prvega uredništva Tanjuga so delali po partizansko. Delali so ponoči in podnevi, brez določenega delovnega časa.

Olga Ninčič-Humo se spominja dela iz teh dni: »V Tanjugu sem delala prav od ustanovitve. Spominjam se tudi šala na račun Tanjugovega imena. Pravili so, da ima kitajski prizvočnik in da mora zavoljo tega dobro zveneti v angleščini. Pojavila se je tudi domisljica, da bi se moral čika Janko podpisovati s »čikJank« da bi bilo vse v istem slogu...«

Ustanovitelj Moša Pijade pa je zapisal o tem kako so ustanovljali Tanjug takole: »Zavedali smo se, da moramo v pripravi na II. zasedanje AVNOJ, ki so že tekale, to je da bo tisk čim hitreje in čim popolneje... in to v razmerah, ki so bile res težke, obvestil naše narode o sklepih zasedanja.«

Med prvimi nalogami pa se nam je ta trenutek zdelo ne navadno pomembno, da se v času zasedanja AVNOJ in po njem obrnemo proti tujini, da bi tudi javnost — razumljivo, da smo pri tem mislili na vse naše zaveznike — čim hitreje obvestili o sklepih II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, za katerega smo vedeli, da mora postaviti temelje novi Jugoslaviji. V teh pogovorih s tovariši sem razložil misel, da moramo najprej ustanoviti telegrafsko agencijo Nova Jugoslavija, ki mora biti pomemben organ pri nadaljnjem razvoju tiska in naše informativne službe. Prva naloga Tanjuga je bila, da v radiotelegrafskih oddajah obvešča svet o tem, kar se dogaja in kar se je zgodilo na zasedanju AVNOJ v Jajcu. Tanjug bi se nato lotil organiziranja svoje mreže v deželi in prerasel v solidno jugoslovansko časopisno agencijo.

Vsak dan sem prihajal v Tanjug. Veselilo me je, da vsak dan vidim, kako se ta naša mlada agencija razvija, kako začena zbirati informacije

in kako jih svečano pošilja v razne kraje dežele, njihov povzetek pa v tujino.«

Se en spomin na razmere, v katerih so delali člani prvega uredništva Tanjuga. »V Jajcu smo vsi stanovali v isti hiši,« se spominja Jara Ribnikar, »in tako smo bili doma in na delu, delovnega časa pa tako ni bilo. Pogosto smo delali ponoči več kot podnevi. Naš čika Janko pa je beležil, pisal in korigiral, ne oziraje se na običajni človeški ritem. Spal skoraj sploh ni. Pogosto smo ga ob svitu našli po nočnem delu, kako drema na majhni leseni klopi na koncu svoje pisarne. Prosili smo ga, naj se odpodije, dopovedovali smo mu, da tako ni moč živeti. Smejal se nam je. »Robijašni slog: spim samo kadar se mi spi, ni pomembno kje in kako, niti koliko ur. Kaj se razburjate. Me ne to ne moti...«

Od 5. novembra 1943 do 7. januarja 1944 je Tanjug delal v Jajcu. Agencija se je nato preselila v Drvar. Sredi junija 1944 se je Tanjug preselil na otok Vis, zatem pa, dva dni po osvoboditvi Beograda, v hišo št. 28 v ulici generala Zdanova v Beogradu, kjer še danes dela.

Zdaj zavzemajo Tanjugove vesti, informacije, članki in komentarji iz vseh krajev sveta in iz domovine vsak dan velik del prostora v časnikih in časa v radijskih in televizijskih oddajah. Na rovaš tega si novinarji pogosto pripovedujejo anekdote o nevednem bralcu, ki je vprašal, kako se mora tovariš Tanjug hkrati oglašati s svojimi dopisi iz raznih krajev sveta in domovine.

V svetu funkcionira dobro vpeljan sistem izmenjave informacij, v katerem sodelujejo vse velike svetovne in nacionalne časopisne agencije. Povezane so med seboj s sodobnimi telekomunikacijskimi sredstvi, zato izvedo na drugi polovici zemeljske krogle že v nekaj trenutkih, kaj se je dogodilo na nasprotnem koncu sveta. Seznanimo se s primeri. Pred petimi leti so izstrelili smrtonosne strele na predsednika ZDA Johna Kennedyja, Casopisne agencije, med njimi tudi Tanjug, so sprejele to vest le dve minuti po dogodku. Tanjug je takoj potem poslal vest uredništvom jugoslovanskih radijskih in televizijskih

skih postaj in časnikov. Za je minilo le nekaj minut, o kar so streljali na ameriškega predsednika, in že so napovedalci radia Beograd, Ljubljane, Zagreba idr. prekinili redne oddaje in sporočili poslušalcem, kaj se je zgodilo Dallasu.

Vselej bije bitka za sekundo pri oddajanju agencijskih vest. Tanjug se je zelo uspešno vključil v svetovni sistem telekomunikacijskih zvez in v svetovno izmenjavo informacij. Uredil si je lastno tehnično bazo, zato skoraj ni dogodil, ki ga ne bi posredoval jugoslovanski javnosti.

Del gradiva dobi Tanjug od 40 tujih časopisnih agencij, drugi del pa priskrbijo Tanjugovi stalni in honorarni pisniki v štiridesetih deželah sveta. Iz domovine pa poročajo več sto časnikarjev.

Nekoliko stran od Beograda imajo sodoben sprejemni center, ki sprejema vse gradivo od svetovnih časopisnih agencij po radiu. Iz tega sprejemnega centra, ki ga vodi trije usposobljeni ljudje, pošiljajo vesti avtomatično brez zadržkov po teleprinterju a tehnične dvorane v Tanjugovem poslopiju. V Tanjug pri potepno na dan iz sveta i domovine več kot 2 tisoč vest kar je približno pol milijon besed. To so vsak dan št. debele knjige po 500 stran. Vse prispelo gradivo obdelujejo v uredništvu in ga pošlje njihovim naročnikom, t.j. jugoslovanskim časnikom, radijskim in televizijskim postajam. Razveseljivo je, da n pošljejo vsega, ker sprejem Tanjug o istem dogodku tu 30 in več vest, ki jih pošlje druge agencije.

Iz Tanjuga pošljejo vsa dan blizu 800 strani gradiva. V obliki biltenov in drugih publikacij pa še dve debeli knjigi, po 400 strani vesti in komentarjev. Tanjugove oddaje v angleščini, francoščini, ruščini, španščini in nemščini, pa pošilja Tanjug preko svojega drugega tehniškega centra, je prav tako blizu Beograda, vse evropske države, v Azijo, Afriko in ameriško celino. O tu oddajajo tudi redne vesti v 28 uredništvih v Jugoslaviji.

V Tanjugu je blizu 450 zaposlenih. Prihodnje leto pa s bo Tanjug preselil v nove prostore.

PAŠKI KOZJAK - legenda in stvarnost

Za ljudi, ki živimo v mestih, so verjetno poleg lepote pokrajine, čistega zraka in hoje, teh pomembnih vrednot, ki nam jih omogoča gorski svet, še morda najbolj privlačne višinske kmetije.

Na teh kmetijah življenje ni lahko, povezano je z mnogimi težavami. Ena najhujših je zaostalost. Proti njej se kmetije bojujejo s trdno voljo in življenjsko trdoživostjo. Ta je, kot vemo, pogojena v najelementarnejši sili, ki jo je prvič v človekovi zgodovini osvojil pračlovek v jami Špehovki in njegovi vrstniki — v boju za življenjski obstoj.

Te kmetije najdemo tudi na Paškem Kozjaku. Ob tem lahko povemo, da je dobilo to pogorje ime po svojem severnem pobočju, ki se imenuje Kozjak. V času turizma, da ne bi zaradi številnih Kozjakov na Slovenskem, prišlo do pomot, je nastalo šele sedanje ime.

Če se razgledujemo z vrha Špika na Paškem Kozjaku na bližnjo in daljno pokrajino, so prvo, kar nas pritegne poleg prostranih gozdov, omenjene višinske kmetije, saj se odražajo kot celice s svojimi kmetijskimi površinami med prevladujočimi in intenzivno zelenimi gozdovi. Ker so med seboj precej oddaljene, jim pravimo tudi samotne kmetije.

Po svojem značaju se samotne kmetije na Paškem Kozjaku bistveno razlikujejo od ostalih v širši okolici. Vzroki so v naravnem sestavu tukajšnje pokrajine, kjer se močno uveljavljajo kraški pojavi. Ti predstavljajo tod v

odnosu človeka do narave večje napore, kot na podobnih kmetijah v normalnih naravnih okoliščinah.

Če hočemo spoznati življenjske značilnosti Kozjačanov, si moramo najprej ogledati glavne naravne značilnosti, ki so nekaj posegale in vplivajo tudi danes na njihov življenjski razvoj.

Pogorje Paškega Kozjaka pristevamo h Karavankam, tako v geološkem kot petrografskem (kameninskem) pogledu. Sestavljajo ga pretežno apneneci in dolomiti, ki so zgodnjetrjaške starosti (srednji zemeljski vek), medtem ko najdemo v neznatnih površinskih plasteh tudi laporje in

skrilavce. Za razvoj reliefa ali površinskih oblik ima izreden pomen mlajši zemeljski vek (ploičen). Tedaj so notranje zemeljske sile (tektonske) dvignile Paški Kozjak na približno sedanje višine, močno nad svet takratne Saleške kotline, ki je bila v grezanju. Glavni vršni greben dosega v skrajnem zahodnem vrhu Špika 1063 m in v Basališču 1273 m višine.

Od dna doline Pake do okrog 800 m višine, to je nad kmetom Črepom, prevladuje na površju dolomit. Višje nad njim so tanke plasti skrilavca in laporja. Nad njim do najvišjih vrhov pa se uveljavlja apnenec.

KAMEN SO VSESKOZI RABILI

Dolomita je največ in je močno prepokan ter drobljiv. Zato so ga izkoriščali že nekoč v gospodarske namene. O tem nam priča opuščen kamnolom nad Savinjemkom ob Paki. Nova cesta na Paški Kozjak pa je omogočila nov peskolom, nekoliko višje v pobočju, pod kmetom Blažičem. Ta peskolom je odprlo Komunalno podjetje Velenje. Izkorišča ga zelo uspešno, saj je pesek že po naravi zdrobljen. Zaradi tega so proizvodni stroški mnogo nižji kot v Vegradovem kamnolomu, kjer so pesek za to podjetje pred tem drobili s stroji. Tudi apnenec na Paškem Kozjaku se do go-

spodarsko uporabiti. Ta kamenina je tod izredno čista, znak je že svetlosivkasta barva, v njej je okrog 98 odstotkov CaO. Zato so nekoč in ga tudi danes tu in tam žgejo na več krajih v dobro apno. Do širše in trajne izrabe apnenca v gospodarske namene tu ne bi moglo priti, ker zavzema ta kamenina le vršne predele pogorja. Med zanimivejšimi geološkimi svojstvi je to, da vsebuje ta apnenec v manjši meri tudi železovo rudo. To so v minulem stoletju še rudarsko izkoriščali. O tem je l. 1957 pisal Franc Rolle v du najskem geološkem vestniku. Ne samo, da imamo spomin na nekdanje železovo rudarstvo ohranjeno v zgodovinskih virih, ki je starejše od velenjskega premogarstva, ampak še živi ta nekdanja dejavnost v zavesti najstarejših Kozjačanov. To železovo rudo so uporabljale Zoisove fužine v Mislinjskem grabnu, ki so obratovali od 1724. do 1899. leta. Pri tem preseneča dejstvo, da so fužine v Mislinju dobivale največ, potrebovale so letno okrog 30.000 q rude, železove rude s Paškega Kozjaka in to z velenjske strani. Na južni strani pogorja je bilo več rudnikov, na to se kažejo imena nekaterih vrhov, kot so Rudnik in Rudeč. Po pripovedovanju domačinov ima tudi najvišji greben Paškega Kozjaka, Basališče, ime po prelangu železove rude, ki so jo vozili mimo sv. Jošta

v Dolci in nato v Mislinje.

Kot vemo, kaže tod človeku narava svoje neprijazno lice s kraškim značajem površja. Vzrok kraškemu pojavu moramo iskati predvsem v kameninski sestavi. Apnenec je čist, brez drugih vidnih primesi, zato ga padavine hitro topijo, medtem ko je dolomit močno prepokan in na površju zdrobljen. Slednjemu pojavu je vzrok mehanično prepravljanje (površinsko razpadanje kamenin zaradi temperaturnih sprememb). Zaradi teh svojstev sta tako apnenec kot dolomit propustna. Zato pronika večina padavinske vode na takšni kameninski podlagi

ozki dolini veselo na površju.

Ostale kraške oblike so značilne za višje predele. Tu gre predvsem za suhe doline i brezna. Največ imamo suhih dolin, zanesljivi znak nekdanjega površinskega rečnega odtoka, ki se je še uveljavljal v miocenu (mlajši zemeljski vek). Kot vemo, je za tem pršel dvig celotnega ozemlja omenili smo ga že v drugi zvezki, ki je šele omogočil zakrasevanje oziroma pronicanje padavinske vode v zemeljsko notranjost. Vse suhe doline so usmerjene v smeri vzhod-zahod. Tako je nekaj potokalo prvotno hidrografsko omrežje na tem ožjem in ši-

SVET POD ŠPIKOM (2)

v zemeljsko notranjost. Na površju ne vidimo tekočih voda, hidrografsko ali rečno omrežje se je moralo prestaviti v podzemlje. Najbolj markanten kraški fenomen na našem področju je jama Huda luknja. Iz nje priteče ponikalnica Ponikva.

Na zahodnem pobočju Paškega Kozjaka ne najdemo vseh kraških oblik v reliefu, kot jih pozna kras na Notranjskem in Primorskem. Poleg omenjene ponikalnice imamo še številne manjše podzemeljske tokove, ki so še neraziskani. Ti dovajajo padavinsko vodo v reko Pako s Kozjaka, Smodivnika in Stropnice. Ker teče ta reka po nepropustni kameninski osnovi, na ilovnatih tleh, zato šumi v

šem predelu. Našteli bi le največje, npr. suha dolina, v kateri so poleg Blažičeve še tri kmetije, nato suha dolina me Zg. Klincem in Rednjakom kakor tudi za zahodno stran pod Visokim. Nadalje poslovenom med Špikom in Visokim na vzhodni strani imamo znatno daljšo dolinico kjer so v zimskem času ureje na lepa smučišča. Izgubila je svoje prvotno ljudsko ime Zgornja dolina, ker so jo smučarji prekrstili v »Rozadol«. Na več mestih še najdemo brezna in manjše kraške jame.

PRIVLAČNE VIŠINSKE KMETIJE

V opisani prevladujoči kameninski podlagi preseščajo

šport šport šport

Velenjčani na krosu
v Ljubljani

Na III. jesenskem krosu, ki ga prireja Atletska zveza Slovenije za pokal Dela, je med 14 ekipami občinskih zvez za telesno kulturo, nastopila tudi ekipa ObZTK Velenje, ki so jo sestavljali člani atletskega kluba Velenje.

Velenjski atletski klub je na to prireditelje poslal 12 tekmovalcev, ki so se vsi uvrstili v prvo polovico med nastopajočimi. Najuspešnejši sta bili **Elizabeta Voglar (RSC)**, ki je dosegla 3. mesto, **Marija Novinšek** pa je bila četrta, obe v konkurenci članic. Tekle so 1000 m. Zelo dobro so se uvrstile tudi mladinke, ki so med 72 tekmovalci, na progi dolgi 1000 m, dosegle 4. mesto v ekipni razvrstitvi. Med posameznicami pa je bila 8. **Rezika Ramšak (gimnazija)**, 23. **Irena Topolšek**, 24. **Zinka Sever**, obe z osnovne šole M. P. Toledo, 26. **Vida Sirk (gimnazija)**. Mladinci so dosegli ekipno 7. mesto med 14 ekipami. Od

110 tekmovalcev pa so se posamezniki uvrstili na 33. mesto **Anton Žižmond (RSC)**, 45. **Milan Presečnik (RSC)**, 48. **Braniko Hanjec (gimnazija)**, 51. **Miran Čas (gimnazija)**, 53. **Milan Lekš (RSC)**. Tekli so na progi dolgi 2500 m.

Pri članih, ki so tekli 5000 metrov, je med 60. nastopajočimi **Anton Vedenik** dosegel 16. mesto.

S tem nastopom so velenjski atleti uspešno zaključili prvo tekmovalno sezono. V klubu je že preko 50 članov, ki bodo svojo dejavnost nadaljevali v telovadnicah obeh osnovnih šol in telovadnici RSC.

Srednješolski rokometni turnir

Na pobudo gimnazije je bil v soboto, dne 9. 11. 1968, srednješolski rokometni turnir, na katerem so poleg organizatorja tekmovali še elektriki, kovinarji in tehniki. Želja SSD gimnazije je, da bi se v bodoče podobna tekmovanja prirejala pogostejše, kajti udeleževanje na športnem področju je važno za mladega človeka, ki si išče spornost ob koncu tedna, po napornem delu in učenju. Zato ne bi smeli ostati samo pri rokometu, temveč bi morali tekmovalni krog razširiti na ostala področja. Tega pa bi se morali zavedati tudi na ObZTK, ki naj bi začelo pobudo podprla, ne samo moralno, temveč tudi materialno in s tem pripomogla k razmahu športne dejavnosti na področju naše občine.

REZULTATI:
gimnazija : elektriki 9:5 (4:4)
kovinarji : tehniki 4:2 (2:1)

tehniki : gimnazija 5:7 (2:2)
elektriki : kovinarji 7:5 (2:2)
kovinarji : gimnazija 1:10 (1:4)
tehniki : elektriki 9:6 (4:1)

Največ golov so dosegli: Kovše 6 (G), Zlobko 7 (E), Klemenčič I. (T), Zvan 6, Blatnik (G), Osolnik po 6.

Hotel PAKA
VELENJE

- Mednarodni barski program
- Strip-teas Strip-teas
- Vsak dan razen ponedeljka

Nogometaši
brez točk

Tekmovanje v jesenskem delu prvenstva SCNL se približuje koncu. Ptujška Drava si je zagotovila prvo mesto. Oba predstavnika naše občine Velenje in Šmartno sta v vrhnjem delu lestvice. V 9. kolu so Velenjčani na svojem igrišču zabeležili visoko zmago nad ekipo Zaleca z rezultatom 7:0. Šmarčani pa so premagali Branik iz Maribora z rezultatom 4:1.

FUŽINAR : ŠMARTNO 9:1 (3:1)

Nogometaši iz Šmartnega ob Paki so v Ravnah na Koroškem doživeli težak poraz, saj so dobili kar 9 golov. Šmarčani so nastopili brez svojega vratarja Podgorška. Mladinca Napotnik in Povše pa nista bila kos zahtevni nalogi. Vse to je slabo vplivalo na celotno razpoloženje enajsterice. Gol za Šmartno je dosegel Tajnik, potem ko so domačini vodili s 3:0.

Za Šmartno so nastopili: Napotnik (Povše), Kolšek, Berdnik, Turnšek, Berdnik II, Cimperman, Hofer, Lukner, (Drev), Tajnik, Podgoršek, Hohnjec.

STEKLAR : VELENJE 3:1 (1:0)

Velenjčani so v Rogaški Slatini ostali praznih rok. Kljub boljši igri v prvem delu niso znali svoje prednosti izraziti v golih. To je vsebolj vzpodbujalo domačine, ki so z večjo borbenostjo dosegli kar tri gole. Gol za Velenjčane pa je neka jminut pred koncem dosegel Zmasek.

Velenje: Devič, Kuret, Lipovšek, Bizjak, Koren, Nežmak, Zlodej, Gojevič, Majdak, (Trpin), Topčič, Zmasek.

SABLJAČI
ZAHADŽIČEV
MEMORIAL

V Ljubljani je bilo tradicionalno spominsko tekmovanje za Hadžičev memorial. Udeležilo se ga je blizu 40 tekmovalcev, med njimi kar 9 Velenjčanov.

Najuspešnejša sta bila v A grupi **Kazazi in Marjan Salobir**, ki sta se uvrstila v polfinale. Obema je manjkala le ena zmaga za uvrstitev v finale med šest najboljših.

Boris Močilnik se je uvrstil v četrtfinale. **Milan Stumberger** pa je bil najmlajši udeleženec in je dosegel prvo zmago na večjem uradnem tekmovanju. V ekipni uvrstitvi so velenjski sabljači dosegli 3. mesto za Olimpijo in Branikom.

OSTALI REZULTATI:

Celulozar : Rače 6:2 (3:1)
Zalec : Sever 2:1 (1:1)
Branik : Osankarica 0:0
Drava : Bakovci 4:0

LESTVICA:

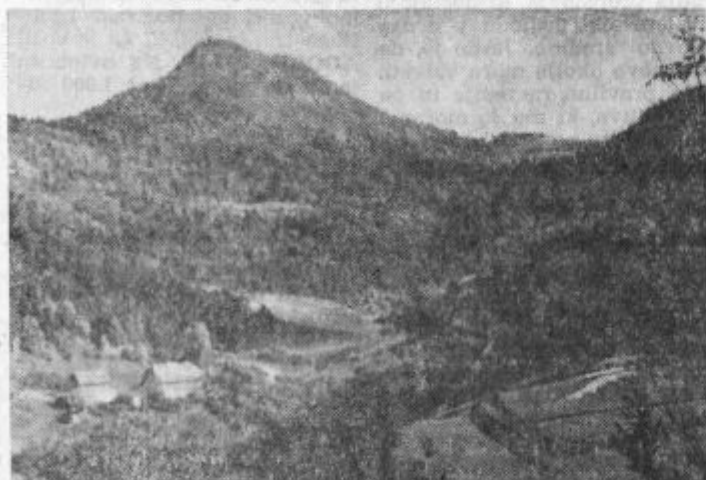
Drava	10	8	2	0	31:7	18
Celulozar	10	6	2	2	28:20	14
Velenje	10	5	2	3	21:13	12
Fužinar	10	5	1	4	32:23	11
Steklar	10	4	2	4	29:24	10
Branik	10	3	4	3	21:19	10
Šmartno	10	4	1	5	26:30	9
Sever	10	3	2	5	18:19	8

plasti laporjev in skrilavcev, ki jih najdemo precej nižje pod strmimi pobočji Špika in Zg. Klinec. Te kamenine so za vodo nepropustne. Zato nas iznenadi potok, ki teče nekaž časa na površju, ko pa pride do propustnih dolomitnih plasti ga zmanjka in ponikne. Kdor krene tod z markirane planinske poti po bližnjici, skozi gozdno jaso, ga bo ta pozdravil s prijetnim žuborenjem. Nad Crepovo kmetijo so ta površinski tok in druge vodne vire zajezili v vodnem zbiralniku. Od tega zbiralnika poteka vodovod do petih domačij v »Blažičevi dolini«. Povsod drugod je na Paškem Kozjaku težje za vodo, marsikje uporabljajo kapnico. Ta voda jim služi za hrano in živino. Naša planinska postojanka, ki je na vrhu slemena med Špikom in Visokim, je imela srečo. Nekaj deset metrov pod njo se končujejo omenjene nepropustne plasti in iz teh imamo nekaj izvirkov speljanih v vodni zbiralnik, od koder mora v kočo dovajati vodo črpalka.

Posledice krasi domačini občutijo zlasti v siromašni in nerodoviti prsti. Ta »važen pojav narave je eden izmed glavnih povzročiteljev zaostalosti teh kmetij. Čeprav je tudi tu človekovo znanje tako daleč, da si lahko pomaga. Ne zmore pa tega kozjaški kmet, ker nima sredstev. Zato si izboljšuje zemljo, kot so jo njegovi predniki pred več sto leti, s hlevskim gnojem.

Razvoju in nastanku prsti lahko zaradi obilice zanesljivih znamenj najlaže sledimo na kraškem svetu. V ledeni

dobi je segala zgornja meja gozda do višine 500–600 m. Nad to mejo je bila večina Paškega Kozjaka, kjer ni bilo pogojev za uspevanje rastlinstva. Zato so bili ti predeli v glavnem goli in skalnati. Naš Špik je imel v tistih časih tak

Blažičeva suha dolina

videz, kot npr. Špik nad gozdom Martuljkom v Julijskih Alpah. Pravi visokogorski značaj, kjer so se tedaj razvijali približno enaki naravni pojavi, kot jih danes poznamo na visokih gorah. Pogoste menjave temperatur, visoke in nizke, so pospeševale mehanično preperevanje ali razpadanje kamenin na drobne delce. Ti so padali s strmin in se ustavljali na ravnih delih površja, predvsem v suhih dolinah ali pa so jih odplaknile sem padavine (denudacija). V suhih dolinah, kolikor te delce tež-

nost ni gnala naprej ali odnašala rečna voda, so se odložili na debelo v obliki grušč ali melišč. Tudi te lahko danes opazujemo pod visokimi severnimi stenami v gorah. O resničnosti tega dogajanja se lahko prepričamo tam kjer so

perature so omogočile kemično preperevanje (snovno raztapljanje) kamenin, kakor seveda večje količine padavin. Prej nastali grušč se je začel pod vplivom višjih temperatur in kislin v padavinski vodi razkrajati v »testu podobno snov«. Tem zelo drobnim mineralnim delcem so se polagoma začeli mešati rastlinski in živalski ostanki ali organski deli, ki so v tem toplejšem razdobju našli ugodne življenjske pogoje. Tako se je razvila in nastala prst. Ta enak proces najdemo povsod v gorah nad gozdno mejo. Pojavlja se na ravnih delih površja, kotanjah ali dolih, kjer brž požene trava in ostalo rastje. Te zelene površine so kot otočki sredi prevladovane sivobelih skalnih površin. Kdor hodi stalno v gore lahko na vsakem koraku sledi tem pojavom. Podobno je bilo nekdanj na Kozjaku. Najprej so zazelenele suhe doline in ravne površine v strminah. Na pobočjih je nastanek prsti zakasnil, kar je imelo za posledico, da se je pojavilo rastje kasneje. Kot relikv nekdanjih obsežnih skalnih površin, ki ponosno kljubujejo razdiralnim silam narave, so ostale skalne stene na zahodni površini Špika, ki so prav lepo vidne v jesenskem času iz doline Pake.

PRST, KI JO KLJUB VSEMU CENIJO
Tako je na ravnih delih po-

bočij in suhih dolinah na apnenčasti in dolomitni kameninski osnovi nastala ilovnata prst ali kot pravijo domačini: ilovčna prst. Da se je na konavnih oblikah reliefa razvila ta prst, je vzrok v prevladovanju kemičnega preperevanja, ki se ne more uveljavljati na nagnjenih površinah. Vzrok je v propustnosti tal, padavinska voda hitro odteče v kraško no-

Najmlajši in zadnji žarki jesenskega sonca

Hiša učenosti v Soštanju

ČE PRENEHATE KADITI?

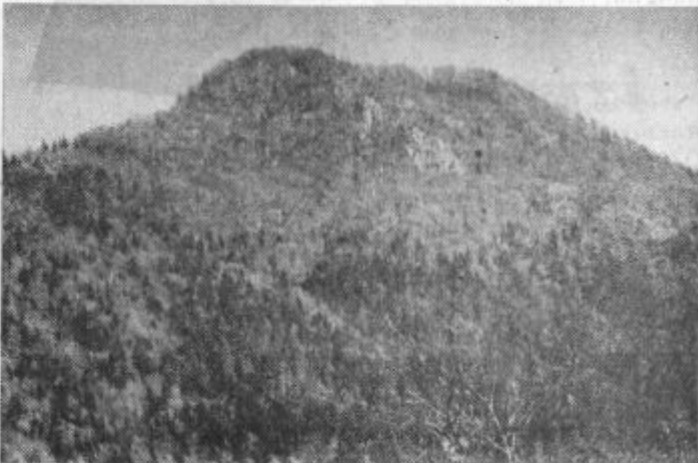
Nemška medicinska revija Deutsche medizinische Wochenschrift je objavila anketo o posledicah, ki nastopijo, če kadilec preneha kaditi. Poskuse so izvedli s 154 kadilci in 70 kadilkami, ki so iz različnih vzrokov prenehali kaditi. Pri 68 odstotkih teh »herojev« so ugotovili večji apetit in tako tudi povečanje telesne teže.

77 odstotkov anketiranih je prenehalo kašljati v jutranjih urah, pri 17 odstotkih pa je bil kašelj manj silovit.

Ob koncu poročila je revija poudarila, da »vsak četrti kadilec, ki preneha kaditi, ne občuti nobenih težav, 52 odstotkov jih čuti potrebo, da morajo nekaj vtakniti v usta, 52 odstotkov pa jih meni, da so postali bolj nervozni. Na drugi strani trpi zaradi nespečnosti samo 7 odstotkov vseh anketiranih, 11 odstotkov pa ima zaprtje.«

notranjost in jih zaradi tega rastline ne dosežejo. Ker odteče padavinska voda hitro v notranjost je ta prst sušna in tudi plitva, ker je na strmih ali nagnjenih površinah. V tem so glavni vzroki slabe rodovitnosti te prsti.

Peščena prst pokriva na žalost največ površja na Paškem Kozjaku. Saj je celo znana kot najmanj rodovitna

Skale pod Špikom

tranjost, zato nastane malo »testu podobne snovi«. Zaradi tega je tu prst debelozrnata ali peščena: domačini jo poznajo pod imenom: pešnata prst. V njej je dosti nerazdrobljenih mineralnih snovi, ki jih voda odplakne globlje v

na Slovenskem. Druga, ilovnata zavzema mnogo manj površja, omejena je na ravne ali bolj položne dele suhih dolin in ravnice. To prst Kozjačani najbolj cenijo, saj jim prinaša več koristi.

P. F. (Dalje prihodnjič)

PAŠKI KOZJAK - legenda in stvarnost

● Rudolf VEČKOVNIK, roj. 1945, rudar iz Soštanja, Nova ulica št. 1 in Marjana ANZEJ, roj. 1947, trgovska pomočnica iz Družmirja št. 12.

● Alojz PODVRATNIK, roj. 1945, rudar iz Lepe njive št. 58 in Matilda KUMER, roj. 1946, delavka iz Soštanja, Cesta talcev št. 15.

POROKE

● Jože NUNČIČ, roj. 1934, kolarski mojster iz Paške vasi št. 15 in Nada PLESNIK, roj. 1949, delavka iz Velikega vrha št. 2.

● Karel LAH, roj. 1944, električar iz Velenja, Stritarjeva c. št. 2 in Gabrijela PUSTINEK, roj. 1949, natakarica iz Podkrajja pri Velenju št. 69/b.

● Franc ZAGMAJSTER, roj. 1945, skladiščnik iz Male Mislinje št. 11 in Ljudmila STEBERNAK, roj. 1946, delavka iz Velenja, Celjska c. št. 73/a.

● Herman BERZELAK, roj. 1943, pleskar iz Smartnega ob Paki št. 103 in Rozalija VINCETIČ, roj. 1948, delavka iz Gorenja št. 6.

● Jože REDNAK, roj. 1946, vodovodni instalater iz Velenja, Kersnikova c. št. 7 in Veronika BELEC, roj. 1948, delavka iz Velenja, Kersnikova c. št. 7.

Novoporočencem iskreno čestitamo in želimo srečo!

SMRTI

— Józefa KOTNIK, gospodinja iz Skornega št. 17, stara 45 let.

— Elizabeta KOREN, gospodinja iz Gave št. 7, stara 71 let.

— Barbara KOČEVAR, soc. podpiranka iz Gave št. 23, stara 69 let.

— Amalija PUSNIK, kmečka delavka iz Raven št. 59, stara 63 let.

— Janez ČANŽEK, upokojenec iz Ogeč št. 8 Laško, star 78 let.

— Franc ČEPIN, upokojenec iz Hrastnika, Cesta 1. maja št. 20, star 74 let.

— Franc LESNIK, upokojenec iz Topolšice št. 174, star 74 let.

— Jožef LESKOVŠEK, upokojenec iz Soštanja, Heroja Gašperja 12, star 75 let.

— Ivan TERBUL, rud. upokojenec iz Velenja, Koroška c. št. 72, star 67 let.

— Zvonimir LIPOVŠEK, otrok iz Saleka št. 71, star 4 mesece.

— Lucija RAHTEN, gospodinja iz Pesja št. 83, stara 65 let.

— Jožef URSEJ, gradbeni delavec iz Konovega št. 9, star 29 let.

— Marija NAVERSNIK, družinska upokojenka iz Velenja, Jenkova c. št. 16, stara 65 let.

— Alojzij URANJEK, rudarski upokojenec iz Hrastovca št. 28, star 63 let.

Prilagajanje mladih na novem življenjskem področju ni tako lahko

Tisoče mladih fantov in deklet si je to šolsko leto zopet poiskalo delo ali uk v mestih. Ni jim bilo lahko, ko so zapuščali vasi, v katerih so preživeli otroška leta. Le ta bodo vedno nosili v svojih srcih. Vaška originalnost jim bo vedno ostajala kot ljuba in nepogrešljiva in v trenutkih hudih preizkušenj, ki jih življenje kaj rado ponuja, se bodo vračali v rojstno vas.

Nedvomno je, da se morajo mladi ljudje, ki so si prišli iskat kruha v mesto, vživeti v novo sredino, v kateri bodo delali in v kateri si bodo mogoče ustvarili družino.

Nemalokrat ima človek občutek, da ljudje-vzgojitelji, ki sprejemajo mlade fante-vaščane le teh ne razumejo. Želeli bi, da bi se takoj vključili v

Migracija mladih v mesta ni tako enostavna, kot si jo večkrat predstavljamo. Mlad, pa tudi starejši človek, bo v novem ambientu notranje razdvojen. Spoprijeti se bo moral z vsem novim, kar ga bo v prihodnosti oblikovalo, v sebi pa bo še dolgo, mogoče vse življenje, nosil vse tisto, kar je preživel v vasi, kjer se je rodil.

Človeku, ki živi v notranjih protislovjih, ni lahko. Mladinci, ki ne morejo prenesti tega, zbežijo in se zopet umaknejo domov. Se huje je, če jih tudi doma ne razumejo in jim tudi tam pokažejo vrata.

Vsi tisti pa, ki imajo opravka s priseljenci, bi morali biti s temi vsaj prve mesece bivanja zelo potrpežljivi.

Ljubezna in topla beseda

KRAMLJAMO O VZGOJI

življenje novega mesta in da zato takoj zaprejo duri za preteklostjo. Sami vedo, da vse to ni tako lahko.

Mladina muči domotožje. Vse, na kar naleti, mu je neznan, tuje. Tuji ljudje, tuje novo delovno mesto, drugačne so tudi kulturne vrednote, ki jih sprejema v mestu.

Bilo je prve ure novega šolskega leta. Stal sem v razredu in opazoval nežne obraze petnajstletnih fantov. Govorili smo o delu v prihodnosti in o doseganju delu. Priljubljeni so, ko sem omenil dom in dvema trem se je utrla solza. Nisem jih zasramoval in olajšanje se je razlilo preko njihovih lic. Nato smo govorili o prihodnosti mladega mesta in podjetja, v katerem bodo delali.

Zdelo se mi je, da sem si poiskal pot do njihovih src in tudi meni je bilo laže, ko sem odhajal iz razreda.

Preko Pake ob Partizanski cesti v Velenju gradi nov cestno podjetje iz Celja. Investitor gradnje je velenjska občinska skupščina. Most gradijo zato, ker bo povezal z novo cesto industrijski center, ki nastaja na desnem bregu reke Pake.

Novo urejeno križišče na Celjski in Partizanski cesti v Velenju je še vedno trd oreh za marsikatero vozilko. Največkrat ti ne upoštevajo prometnih znakov in pravil. Izsiljevanja so do zdaj najpogostejši vzrok nesreč. Tako se je pripetilo tudi 5. novembra letos, ko je voznik os. avtomobila izsiljeval prednost pred voznikom Marjanom Severom, ki je vozil po prednostni cesti. Ta je moral zapeljati v levo in je zato zadel s svojim vozilom v prometni znak (na fotografiji).

SMRTNA NESREČA OTROKA

V nedeljo okoli 11. ure je na Partizanski cesti v Velenju nenadoma skočila pred osebni avtomobil »taunus«, ki ga je vozil MILAN VEBLE iz Velenja, Kersnikova 3, štiriletna TATJANA BAJCER iz Velečja, Tomšičeva 27. Voznik je

močno zaviral, vendar nesreče ni mogel preprečiti. Deklece je avtomobil udaril s sprednjim delom in jo odbil več deset metrov daleč po cestišču. Udarec je bil tako močan, da je otrok na mestu nesreče umrl.

nesreče

TRČILA STA NA OVINKU

Na cesti II. reda v Paki pri Velenju sta se 22. 10. ob 21.20 v nepreglednem ovinku iz neznanega vzroka zaletela poltovornjak reg. št. CE 76-36, ki ga je vozil STANE PUNCER iz Žalca 39 in tovrnjak MB 193-50, ki ga je upravljal JOŽE GRUBER iz Dolenje vasi. Poltovornjak je bil naložen s steklom in porcelanom, ki se je razbilo. Lažje poškodbe je dobil le voznik Puncer; škoda pa so ocenili na 7 tisoč dinarjev.

MAJAL SE JE PO CESTI

IVANA OJSTROVRŠNIKA iz Bevc št. 8 so 11. oktobra ob 21.30 našli ležati na cestišču Celjske ceste v Velenju. Padel je s kolesom, ker je bil vinjen. Ker je zaradi vinjenosti oviral varnost v prometu, so ga pripeljali na postajo milice in ga tam pridržali do iztreznitve.

TOVORNJAK JE OPLAZIL AVTOBUS

15. oktobra ob 20.35 je voznik JULIJAN LAZNIK iz Smoljne vasi 37, s tovrnjakom in priključeno priklolico zapeljal v levem ovinku v naselju Paka preko označene neprekinjene črte in oplazil mimo vozeči avtobus lasti Ljubljana-transporta, ki ga je vozil ADOLF FILIP. Na avtobusu je škoda za več kot 1.000 dinarjev.

ALKOHOL IN PREVELIKA HITROST

Vzrok nesreče, ki se je pripetila 31. oktobra ob 10. uri v naselju Paka pri Velenju na cesti II. reda, je bila prevelika hitrost in vinjenost. Iz Slovenj Gradca se je pripeljal v osebni avtomobilu z nemško registracijo MILAN MERZDOVNIK iz Obuka št. 8, začasno zaposlen v ZR Nemčiji in v ovinku trčil v nasproti vozeči tovrnjak. Voznik osebnega avtomobila je bil pod vplivom alkohola.

VOZIL JE BREZ VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA

Z osebnim avtomobilom reg. št. CE 111-51 se je 2. novembra okoli 13. ure peljal po Partizanski cesti v Velenju brez vozniškega dovoljenja MILE MATIČ iz Velenja, Jenkova 4. V trenutku, ko je pri mehanični delavnici Ažman pravilno zavijal v levo, ga je pri prehitovanju zadel s svojim avto-

mobilon voznik BAJRAM DJOKAJ, iz Slovenj Gradca, Ozka ulica 5. Na vozilih je nastala le manjša materialna škoda.

NESREČA V SALEKU

V naselju Salek sta trčila osebni avtomobil, ki ga je vozil proti Velenju Ivan GRENKO iz Raven na Koroškem, Prežihova 15 in voznik osebnega avtomobila reg. št. CE 217-48, Anton KREVEL iz Velenja, Tomšičeva 14. Do trčenja je prišlo na ostrem ovinku.

NI UPOSTEVAL VARNOSTNE RAZDALJE

Zaradi prekratke varnostne razdalje je pred dohodom v Velenje trčil v spredaj vozeči tovrnjak PU 109-06, ki ga je vozil voznik ANTON GUTNIK, Skuljavi 2, voznik avtobusa JOŽE EMERŠIČ iz Smartnega ob Paki 30. Nesreča se je pripetila 25. oktobra okoli 10. ure. Avtobus je bil tako močno poškodovan, da so ga morali izključiti iz prometa.

MUDILO SE MU JE V SLUŽBO

Dne 26. 10. 1968 ob 21.55 se je motorist FRANC RAMSAR iz Sentflorjana pri Soštanju št. 13 pripeljal z motornim kolesom CE 18-911 na novi jasek. Hotel je zapeljati v kolesarnico, vendar je zaradi prehitre vožnje trčil ob zid hiše. Dobil je pretres možganov in obelžal nezavesten. Takoj so ga odpeljali v celjsko bolnišnico.

Naši novi naročniki

Jože Napotnik, Lokovica 67; Justina Povh, Pirešica 12; Alojzija Brglez, Ravne 116; Zeljko Brajdič, Rečica ob Paki 5; Ivan Bašek, Smartno ob Paki; Franjo Zohar, Smartno ob Paki 3; Marko Barbetič, Rečica ob Paki 1; Julij Jelen, Rečica ob Paki; Franc Podgoršek, Rečica ob Paki 28; Jože Polak, Gorenje 21; Viktor Jeromel, Smartno ob Paki; Karl Napotnik, Smartno ob Paki.

Vabi vas

GALERIJA PEVI V KOMPOLAH!

Po štirih zelo obiskanih razstavah letos, je do nadaljnjega odprta stalna razstava oljnih pastelov VINKA PEVCINA.

Galerija je odprta vsak dan od 7. do 20. ure.

NOVO

VESELI MARTIN

izmed sto vin se najbolje prileže...

VESELI MARTIN je novo vino Trgovskega podjetja VINO Smartno ob Paki